

308683

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

చెన్న పట్టణము 1916 సం॥ మార్చి నెల 14 వ తేది మంగళవారము

NO 293

నంపుటము. ౨

రా. ఉ. ప. వా. మ. స. వ. త. ప. ఛ. ల్ల. గ. మా. స. శు. ద్ధ. ద. శ. మ. గం.

సంచిక ౨౯౩

గాంధర్వ ప్లాటు హార్ నియమములు

హిందూస్థాని కళాటక కేంద్రము తగినట్లుగా ప్రత్యేకముగా కయ్యారు చేయబడినది.

1 సం. ప్లాటు రూ. 80-0-0

2 సం॥ గారంటీ 2 సం. ప్లాటు రూ. 20-0-0 2 సం॥ గారంటీ పై హార్ నియమము తప్పకరములు కానియెడల 10 శాతములలోపుగా రిటరన్ చేయవచ్చును. మానదర్ 17-లు మొత్తము అనేకయెకర హార్ నియమములగును. ఉపాధ్యాయులు లేకనే స్వయంగా హార్ నియమములను పేర్కొనుటకు తగిన గ్రంథములను దిద్దుదు శ్రీమాత్ బల్లారి కృష్ణమాచార్యుల వారి నాటకపాటల సహగలపు విశేషముగా ఖర్చుచున్న విగాన ఆలస్యములేని హెసపోతుడు. నెల 2 రూపాయల మాత్రము. కోనక, సింగర, రాత్రి, సన, హంబర, బ్రయంపు ప్రకల్పన కావల్సివారు మాకు వ్రాయుదు. మద్రాసు ప్రెస్ పబ్లిషింగ్ ఏజెన్సీ, 15 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

క్రొత్త మోటారు బండ్లు

మేము ఇది వరకే కాకినాడకు, కోటికల్లికి, మోటారుబండ్లు వదులుచున్నాము. మార్చి నెల లోపుగా, మేము సీతావతి మోటారు సర్వీసు వారితో, ఏర్పరచుకొని అమలాపురం నుండికరం, గన్నవరం, బోటసముద్రపు కగయిరా గ్రామములకు దైర్యగా ట్రెక్కులు, ఇచ్చెదము. కేపు దాటి చార్జీలు కూడ కలుపుటకు ఏర్పాటు చేయుచును. మార్చి నెల 10-వ తేది లోపుగా మరెండు క్రొత్త బండ్లు రావలెనున్నవి. 5 గురు మొదలు 20 మంది యెక్కురకమువారి క్రొత్త బండ్లు, రావలెనున్నపురం, దామరాన, పితాపురం ప్రయాణములకు, వర్తకులు, ప్రిన్సిపల్స్, కోర్టు క్లర్క్ దార్లకు అనుకూలమైన కాలములకు బండ్లు వదులుచును. ఇతర సమాచారములు నోటిసులకు తెలియ గలదు. రంగూను పేరుకలప మా వద్ద వచ్చుకొని దొరకును. కాబట్టి చదువరులందరు మమ్ము ప్రోత్సహించుచు రని నమ్ముచున్నాము. ఇంగ్లీషు మోటారు ట్రాన్సిట్టు, కంపెనీ ప్రాములురు. ఆచంట సుబ్బారాయుడు, కాకినాడ.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు వాచ్

5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ గలది.

చక్కని గోలునుతో నెల 8-0-0 పోస్టేజి 0-4-0

ఇది మా కొంతకే సిద్ధముగా బడినది. కావున నెలకొద్ద నుండదు. నెల స్వల్పమైనను ఫలమనే కనుని యనుభవమున తెలియును. దృఢమైన సామానులచేతే బడి దృఢపు ధృక్ అను గ్లాసుదాము కలిగియుండుటచే చాలాకాలము నిలవక కృత్రికముగా కనిపేయును. గడియారము పెట్టె ఇండియన్ మెయిల్ అను శేరుండును. పెట్టెలోపల గ్యారంటీ

పత్ర మతికింపి యుండును.

ఇండియన్ మెయిల్ గ్లాసుదాము లేనిది నెల 2-8-0 చిరునామా:—సుపీయరు వాచ్ కంపెనీ. పొన్నూరు నెం 167 మదరాసు.

కాటోల్ పాడరు

స్వల్పము, చీములు, ఈగలు, చిమ్ములు నున్న గుడిమలను బట్టించు ప్రయోగమున వశమేయును. టెక్ 1.5 ల. 0.50

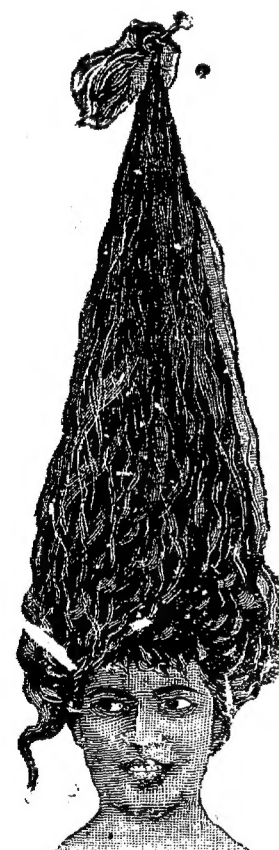
కాటోలు వత్తులు

దోనులను, ఈగలను వశమజేయును, పారదోలును. 240 కట్టలుగల పెట్టె 1-5 ల 12 మీటర్ల పొడవుగల చీములను వడకట్టించునట్లుగా వాడును, పుస్తక పేజీలను చిమ్ములనుండి కాపాడును. గోలువంజెల్లు:— టి. హార్ అండ్ కో. 1-11, ప్రింగర్స్ట్రీటు, బార్నిటౌన్, మదరాసు.

స్టీమ్ మోటారుబండ్లు

వికాసపట్టణాల్లా అనకాపల్లిలోనుండు రాధాకృష్ణస్వీట్ ట్రాక్ సిటీ కంపెనీ గారివల్ల 1916 సం॥ ఏప్రిల్ నెల లగా యిరు ప్రయాణికుల సౌకర్యార్థము చక్కని యేర్పాటులతో మిక్కిలి సవినపద్ధతుల నడువండి. తయారుచేయబడిన స్టీమ్ మోటారుబండ్లు అనకాపల్లి నుండి పోడోరము మార్గముగా మారుగులు వరకు రాకపోకలు స్థాపించబడును. ఈ యిరుకది రెండు మైళ్ల ప్రయాణము నుమారు రెండు గంటలకాలములో పూర్తిచేయబడును. కనుక ఇక కొద్ద జాబులలో ప్రయాణము చేయబడు రాకపోకలు ప్రారంభించు ప్రతి బండ్లరాకపోకల కాలములు చార్జీలు మొదలగు స్థిర బిల్లులను ఘనముగా నిరీక్షించి గమించుటకు కోరికనున్నది.

The Radakrish, Nagam Transit Anaka
Proprietor:—Nagalakonda Radakrishna
GLASS MERCHANT

శ్రీజనమునకు ముఖ్యమగు భూషణము.

చక్కని తలకట్టు.

వట్టువలె, మెత్తనై, దట్టముగానుండు నల్లనిశిరోజములకోరని శ్రీ

కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టరు)

శ్రీలక్ష్మి తప్పనిసరి. మెదడునకు ఈ తైలమువలన శ్రీలక్ష్మి, చెప్పబడలేదు. ఉష్ణాధిక్యమున తల చల్లబడును, నొప్పిపోవు, బట్ట తలవారుబడును, అన్నిటికన్న మిన్న నువాసన లభించును.

మెన్మారు వస్తుప్రదర్శనమున బంగారు పతకము

బహుమతి లభిసింది. దీని ప్రాధాన్యము విశేషముల బొగడుట కిదియేచాలును. ఊరక గ్యారంటీలు పూచలు, ఇయ్యనేల, శేఖమందంతలను వాడబడుచున్నది. యొకటియే. ఇంతవరకు వాడి చూడకున్న హా మెంటు నేవారుదు. నిశ్చయముగా సంతోషమున గలిగింకల గొప్పవరము. ఒక్కసారి వాడినచో ఎల్లప్పుడూ మీకే విడనాడబాలరు. హెచ్చరిక:— కామినియా ఆయిల్ ఆడిగినప్పుడు కొందఱు మోసగాండు ఏదో యొక సామాన్యపుమానె చూపి "ఇది చాలామంచిది. మిక్కిలి చాక" అనిబెప్పి వానిని కొనమని జెప్పచున్నారట. ఆమాటలచే మోసపోకుదు. ఆ నూనెలలో వారికి మిక్కిలి లాభము వచ్చుచుండుటచే అట్లు చేయుచున్నారట. కామినియా ఆయిల్ రిజిస్టరు మాకు చూపికోనుడు.

ఒక సీసా 1-5 ర 1-0-0. వి. పి. ర 0-4-0
8 సీసాలు ర 2-10-0. వి. పి. ర 0-7-0
సోలుపజెంట్లు, అంగ్లో. ఇండియన్ డ్రగ్, అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
55, హమ్మన్ సీడ్ మార్కెట్టు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏజెంట్లు- మహతాపురుషోత్తం మూర్తి, 29, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ డి. వి

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అకరికుభృపు రక్తముదలన జించుబాధ్యములకు కీరీటుమంటి మందు. క్షయపులను, ఉచ్చులను, గండములను, పుండ్లను, పాలనొప్పలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

వనావధిసారసపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సమాజమైన మధ్యవర్తిని అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణమందగు నొప్పలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాలోగ్యమున గలుగ జేయును. 18 శాతములకు మించుటకు 4 బెన్సెల బుడ్డెలలో ఆవృతము.

ప్రాప్తి:— వి. డి. సావంత్, ౧౪౪, చిననవాడి నం ౨ బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 144, No. 2. BOMBAY.

సహనందీ యాత్ర.

(ఒక వివరణ)

మార్చి 1 వ తేది సాయంత్రమున ఆంధ్రపాఠశాల కళాశాల విద్యార్థులకు మేము రమారమి 80 మంది మాకు వులనో బయలుదేరి కోటప్పకొండ, సహనందీ మొదలగు పుణ్యక్షేత్రములను దర్శించితిమి. ఆనాటి రాత్రి 9 గంటలకు మువ్వనూరుపాఠశాలములకు 14 విద్యార్థులు బెజవాడ పురమున గుంటూరు బుడి వెళ్ళి వచ్చువాళ్ళు చేతువద్దకి చురుచుటి దివ్యమగు కోటప్పకొండకేగి మిగిలిన విద్యార్థులకు మేము మా ముసాదాగ్యములను విల్పిగా శ్రీనివాసరావు గారిలో మన చదివినది ఉదయము 7-30 గంటలబడిలో సహనందీ వెళ్ళుటకు బయలుదేరితిమి. కృష్ణానదికి దాటి గుంటూరునుండి ముఖ్య ప్రదేశానికి. తూర్పుకునుల పుణ్య ముద్రానామ సమవధిని యెప్పుడు చూచారో కనుకల పర్యవసాత. మేము మంగళగిరి చేరుటకు పూర్వము మా నేత్రములను గాలిగో పురము, పానాళు గాయని వేదాలములు గోచరములైనవి. గుంటూరును చేరుకుంటున్న సమయమున తత్పరక కళాశాల శిఖరము కానబడెను. నర్సారావు చేతు వచ్చుటకు ముందు ఒక వైపున కోటప్పకొండయు, ఆతిపువేరునున్న నొక ప్రధమ దృష్టిగ్రహయెను. 8 గంటలు గొట్టుకొని దొన కొండయు 4-30 గంటలకు కంధమున చేరితిమి. కంధము చెరువు ఆస్రాంతములందలి ప్రకృతివైపుణ్యము, సప్తనివ్రేలు, శ్రవణముగ చూడబడినది కాని ప్రాయముట పిలులేదు. అది ప్రకటించితిమి. కాని అంధకారబంధుర మగుటచే మాకేమియు గోచరంబు కాలేదు. 9-30 గంటలకు గాజులపల్లి వద్ద దిగి తెల్లవారుసమయమున మా సామానంతయు నొక బండి మీదవేసి బయలుదేరితిమి. వివిధవృక్ష తా నుల్పములచేతను, పుకవీక కాగకయున్నారాది పక్షి సంతానముచేతను, నిదికృత మైన యాయటమిమాడ మేము మహానంద సాగరమున మునిగితిమి. రానరాన, మాకు రసాలవృక్షములు, వారికేళ్ళ వృక్షములు, చింతాపులుసు గోచరమయ్యెను. దారి జనకమానాము లో నిండి ముందను. మారజేలమునుండి యాపుణ్యక్షేత్రమును దర్శించిన జనము దాదాపు శిలములను. జాముప్రా దైక్యంకి మేము దేవాలయమువద్దకు చేరితిమి. ఎక్కడను సలహా గొరలేదు. నడుచుటకు దారిలేదు. కొంతకాలముని కొకవారి కేటోపులో దిగితిమి. దేవాలయములో నున్న తటాకము దాడగ సే మాకొకవిధమైన మానందము గల్గినది. అచ్చట సర్వాల సర్వాకసలయందును నీరు వచ్చుచుండును. సమానమైన తుంకును. బడుటచచ్చుటకు, రెండు రంధ్రములు గలవు. నిగుండా బడుటకున్న చెరువులలోని కరుగును. దేవా గములో నున్న తటాకమునకు నీరు నందినోటినుండివచ్చును.

స్వదేశసంత.

ఆంధ్రనువాసన సభ.

(మం. శంకటశర్మగారు)

హిందూదేశమున స్వదేశము ప్రాత్యహము బంగాళా నులనో పొంగింధనులు గొప్పపరదృష్టము. ఈయము బయలుదేరినది వెళ్ళి మొదలగు బంగాళీరాలులు. అతిము నెగ్గగానే పట్టుకలమాని పక్కనేనీవారు. ప్రపం క కంటికును ప్రబోధమిచ్చుచున్న భూగర్భము అయి ఖండమున నావిర్భవించి అన్నిదిక్కులకు ప్రాకును లులను నందరి ఆరుభింప తేముచున్నను చూచుటలు ఏ కింకను మెలకువ కలుగవచ్చుది. తోడిదేశమున వస్తు యంత్రోకాలను వివిధగా నెలకొల్పి యుద్ధముగల్గ లనిన వాణిజ్యలాభమును బూర్ణముగా బడయుచుండుట చూచుచుండి మా భారతీయ నాయకు లునేక్షి యుండుట నేకము శరదృష్టము నాక యేషున్నది! సఖులారా! ఈ సహితమును మించనియ్యకు? దువులకు ప్రాత్యహమిచ్చి హిందీ వృద్ధిగాకదెచ్చి కేమును భాగ్యవంతులుగా చేయబాగును. ఆంధ్రదేశ గ్రాడ ఏనస్తువులు చేయుచున్నానో ఏనస్తువు లెక్కడ కేలెరుక కొంగులు ప్రతీతివలెనున్నారు. కాన 44వన సభాసందర్భమున స్వదేశసంత యొకటి యే నీ వస్తుప్రకృతత కొంచెమో గొప్ప బహుమాన గ యోగ్యతావత్రిమును గాని యుద్ధి అదరించి పో) లెనుకుదేశ జన చేతిపలలకు గాతరిచ్చెనరు ముహిందూదేశ. ఈ సమస్యలను. ఏదార్థముల య పోల్చేక కలగ ఆంధ్రీయందలక రువకు వులయొక్క య ప్రతికలు ఆదిదోర. ముఖ్యోనూడ యుద్ధించింది క్రియకు.

కాకరపర్వ వ్యాసాశ్రమము.

అయ్యో,

రాజమహేంద్రవర సర్వకలాకాలా సంస్కృతాంధ్ర పృథావదండియును, కీర్తిశేఖరులగు ఆకుండి వ్యాసమూర్తి కాన్తులవారి భావకముగా వారి యభిజన గ్రామమును తలుచు తలచుకా కాకర పర్వలో నొక గ్రామమునందు గట్టింపఁ బ్రయత్నించుట జరుగుచున్నది. ఇంతకుమున్ను ఒక మాసము క్రిందఁ గొంద రీ గ్రామమునకు దక్షిణముగానున్న చాలము నొక దానిని విశేష సలహలకై కొనియిచ్చుని సర్కారునకు దరఖాస్తు పెట్టి మున్నారు. అక్కడ విశేషమును గట్టింపు నొకటకై “వ్యాసాశ్రమము” పేరముగా నొకపట్టావ్యాసి ఇయ్యవలసినదని సామ్యు చెల్లించిన దరఖాస్తువారు ఒక యర్ది ని పంపుకొన్నారు. తమకు సల మిందుకు లభింపఁ గలదు. గ్రామముందలి పండితులెల్లరు కాన్తులవారికి కిష్టపాఠములు అను కిష్టములై యున్నారు. అందులకును ఆగ్రహములు అను గలదు. వారి కంటకు కాన్తులవారి యెడఁ బరి పూర్ణముగ భక్తిగలదు. కాబట్టి శ్రీ కాన్తులవారిపేర నొక గ్రామ భవనమునుగట్టించి అందొక పుస్తకభాండాగారమును స్థాపించి వార్తాప్రతికలు కెప్పించుచు దామును దనతరము వారును కాశ్యపును సమాచీనమునగు విశేషావయోగమును జూచుటకుందగిన సాహాయ్యమును చేయవలసినట్లు నందియ ములేదు. ఆవిషయమును వేసవికాలములో నొకసభాజనరవ నిచ్చటి ప్రముఖులు నిర్ణయించుకొన్నారు. కాన్తులవారియెడ నాదరముగల జమీనుదారులు అయిదారురు గలరు. పర్వ కాలానిర్మాణమునకై వారుకొంత సాహాయ్యము చేయగలరు. కాన్తులవారియొద్ద జదువుకొన వారిలో ననేకులున్న తోద్యో గములలోనున్నారు. వారి కీవిషయమును తెలియజేసినవోఁ గొంచెమునను చందానీయకపోరు. వారియెడఁ బరిపూర్ణ వి శ్వాసముగలవారును, బంధువులనగు చిలకమర్రి, లక్ష్మీనర సింహముగారు మున్నగువారి కార్యమునకు వార్షింపకమానరు. శ్రీ కాన్తులవారురచించి యుద్ధించిని గ్రంథములు, అన్న రాఘవనాటకము భామినివిలాసము మా ర్త్య శతక ము ప్రబోధ చంద్రోదయ నాటకము, గంగాలహరి, శుద్ధాంధ్ర ఋతు సంహరణ, పరాశర స్మృతి, భారతపక్షి, మున్నగు ఉద్ధృతిగ్రంథములు గలవు. భవన నిర్మాణము పూర్తి యగుటకై వారి పోతులు కొన్ని యిచ్చెదమనియు వానిని సగము ధరల కమ్మి యా సామ్యును అందులకు సహాయగింప వలసినదనియు కాన్తులవారి జామాతయు వీరికాపురసంస్థాక కవీశ్వరుడు నగు రామకృష్ణ కవులలో రెండవవారు వాదనముచేసి యట్లునర్పించారు. ఇంతియ కాక “వ్యాస వందిత వరదత్తు” అనేపేర నొకడ నొకసభ స్థాపించెదను. అందుఁ బ్రబంధ ములు, నవలలు, నాటకములు, మున్నగు వివిధ గ్రంథములను చక్కగాఁ బరిష్కరించి ఇయ్యవలెను. వలసినవారికి శుద్ధకృతులను తయారుచేసి పంపుచును.

అల్లమురాజు రామశాస్త్రి.

వరంగల్లు వార్తలు.

(ఒక విశేషమున కదనందీ)

వివాహంబులు.

వరంగల్లు మార్చి 11:—మా పట్టణమునకు గుమారు నెల దినములుగా గొప్పగొప్ప వివాహములైన వైశ్యభామలలు గృహంబులయందు వివాహంబులు జరుగుచున్నవి. ప్రముఖులు జల్ మొలినద జల్ మొల జరుపుచుండిరి. అందులకు గాను వర్సా రావుచేతుండి ఆదోనినుండి కిక్కిరాబాదనుండి వైశ్యకన్యలు రప్పించబడిరి.

దర్శాభిషేకము.

మా పట్టణమునకు వైద్యవైద్య వరసింహం వైద్యులు తాము నూతనముగా నిర్మించిన భవనములో గృహప్రవేశ భవనోత్సవదినము మొదలుకొని 11 రోజులు దర్శాభిషేకము బ్రాహ్మణులచే గావించజేసిరి. అందుల కంతికోరకు ప్రతి దినము ఆనేకమంది బ్రాహ్మణులకు అన్న దానము గావించిరి. ఇదిగాక ఒకదినముందు వందలకొని బ్రాహ్మణులకును మరి యొకదినముందు వందలకొని ఆరాధ్యులకును ఇంకొకదినముందు తమ క్షుంతిబంధువులకును ఇటు నును గొల్ల శూద్రోరతులకు ను వైష్ణవులకును మరియు బీదజనులకును వేరువేరుగా అన్న దానము చేసిరి. మా పురనామలలో వరసింహం వైద్య గారివంటి బోధార్థకులకును అన్న దానములను ఇతరులు తరని చెప్ప వచ్చును.

కృష్ణ గాన సభ.

చెన్నపురిలో కృష్ణ గాన సభవారు మాపురంబున ప్రవేశించి నాటకములు ప్రదర్శించుచున్నారు. నీతలు మాత్రము కొన్ని బాగుగానున్నవిగాని ఆట అంతరములేయుగాలేదు. రాజావేషధారికి నాట అంతగా తెలియజట్టు తోయచున్నది. నాటకులకు రాగజ్ఞానములేవు. కంఠసాధువ్యయములేదు.

కాలమాసము.

వరంగల్లు యెండలు మిక్కిలి తీక్షణముగా నున్నవి. తెల్లవారుజామున చాత్రం కొంచెము చలిగాలి పీచుచున్నది. ఇక్కడ సాధారణముగా అన్ని సరకులు ధరలు పెచ్చినవి. కిరవగాయలు ధరలు పెరిగినవి. తెల్లనూనె దొరకుట దుర్లభము. పూర్వమువలె ఆముదముతో దీపములను వెలిగించుట కొంత యుంది పొగింభించెట్లు తోచుచున్నది. రంగులు వైకుండి రానందున మాజిల్లాపరిసరములలో దొరకు సిరంజిచెక్కను యిప్పుడు విశేషముగా మా గ్రామమునుండి ఆదోని రాయ మారు బందరునై రాబట్టు యెగుమతి చేయుచున్నారు.

ఉద్యోగమార్పులు.

మా జిల్లాకలెక్టరు కొత్తగా మొన్న నేకచ్చి చార్జి పుచ్చుకొన్నారు. వీరు యుర్రేభగు గారి కుమారులు, వీరినామము గాజా జగ్గమోహకలాలుగాను మైదరాబాద్ కస్టం డివార్డుమెంటుకు కొత్తగా కమిషనరుగానచ్చిన సోరాబ్జిగారు నామగూర్చుల క్రిందట మా వరంగల్లు కస్టంహావును తనిఖీ చేసి నేడు తిరిగి సాయంత్రము లైలులో యదిరతాలాకాన పుయాణమై వెళ్లుచున్నారు. వీరు పూర్వ జిల్లా కలెక్టరుగా నుండిరి.

నల సంవత్సరాది సంచిక

ఆంధ్రోద్యమచరిత్రము !

అనంతరయుద్ధచరిత్రము !

పంచాంగము

ఆంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన యమూల్యవ్యాసములు

అనేక పటములు చిత్ర పటములచే విరాజిల్లుచుండును

ముచ్చటగా ముద్రింపబడుచున్నవి

సరిగా సంవత్సరాదినాడు వెలువడఁగలదు

యుద్ధమువలన కాగితముల కల వేర్పడినను, విశేషము సామ్యు వ్యయముచేసి సంవత్సరాది సంచిక పూర్వమువలెనే మంచికాగితములపై ముద్రించుచున్నాము. కాగితముల నిుబ్బందివలన నలసంవత్సరాదిసంచికయొక్క ప్రతులు చందాదారులకై మితముగ ముద్రితము లగుచున్నవి. సంవత్సరాదిసంచికను బడయగోరువారు వెంటనే చందాదారులుగఁ జేరుట యుచితము.

ఆలస్యము=ఆశాభంగము

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	రెల రు.	0	8	0
” ఆంధ్రసంవత్సర ”	”	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, దినపత్రిక రీ మాసముల చందాదారులకు	”	1	0	0
ఇతరులకు	”	2	0	0

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబుశెట్టిపేధి, మద్రాసు

1912 నవంబరు నెలను పంపాచారి కౌన్సిలము ప్రకారము
10 జిల్లా-1911 వం చూడవలెనని ఏర్పాటు చేయబడినది.
కర్నూలు, గుర్జునులూరు, బాద్వాల, పూరు జిల్లా

తన తండ్రిగారు స్థలములలో ప్రజలకు ఉపకారము చేసినట్లు తెలుసుకొనుటకును తమిళనాడులోని పరిష్కారమును గూర్చియు తెలుసుకొనుచుండినట్లు గానరావచ్చును. పంచాయితీ వ్యవస్థాపనములకు దని పట్టిదల్ల మున్నగు వారు వెళ్లించు వానియందుండి. కానరావచ్చును. గవర్నరుగారు తన వ్యవస్థాపనములకు జరుగుచున్నవి. ఇంకను అనుభవము సంపాదించిన గాన మున్నును జరిగినదే నేర పని తోచుచున్నది. పంచాయితీ వ్యవస్థాపనములకు పరిష్కారముల నొనర్చుట ప్రజలమీద ఉద్యోగులమీద ఆధారపడియున్నది. ప్రజలందఱును సుఖమును పొందెను. ప్రజలకు పంచాయితీ లాభములను ఉద్యోగులకు పూర్తిగా బోధించినను. ముఖ్య కార్య భార మధికమునకు పంచాయితీ వ్యవస్థాపనములకు తగిన శ్రద్ధబుచ్చుకొనుటలేదు అందువలన కర్మకారములకు తగిన శ్రద్ధముగ నుండక పోవుటకు కారణమయ్యెను. అది కైయిం గానరావచ్చును.

మ్యూనిసిపాలిటీలలో నియోజనపద్ధతి

నియోజనపద్ధతి మరల నిటీవలే హిస్సారులో ప్రజలకు తెల్పబడింది. సింధు ది కావలయును జిల్లాలో నీవిధాన మిది వర కన్నకును అంతయు నుండియుండలేదు. అందువలన నూతనగవర్నరు దేరాగాజీఖాన్లో ప్రజలకు తెల్పిన లాభము లేదు. భవాని మ్యూనిసిపాలిటీకి నియోజనపద్ధతి మొదలుపెట్ట ఆలోచనమున నున్నదని ఆర్థిక కార్యదర్శి ప్రకటించెను.

సింధులో నొక బంగారా.

ఇంక విషయమెట్రిగావచ్చిన ప్రశ్నయనకు ప్రధాన కార్యదర్శి ఇట్లు జవాబుచ్చెను. ఈ ప్రశ్నయన సింధులో వచ్చి నంపుము వారు 1907, 1914 సంవత్సరములలో చేర్చిరి. ఈ విషయమున పంజాబ్ దొరకము వారును ఇండియా దొరకము వారును ఎట్టిచర్యకమున నిర్ణయించుకొనలేదు. ప్రస్తుతము వారి కమ్యున.

ఇండియాలో చేయబడిన కమ్యునల గొనుట.

ఇండియాలో చేయబడిన కమ్యునల వాటిమొదలయి, మిగిలిన గురియు అయిన కొనవలసినదని దొరకమువారి నిబంధన. వివిధభాషాద్యోగు లీనిబంధనమున పాటించలేదని నమ్ముటకు తగిన కారణములు గానరావని అయ్యుడనుగాడు క మధానము చెప్పెను.

బండిపోటులలో బాధకొందినవారికి వస్త్ర పరిహారము.

జంతుజిల్లాలో జరిగిన బండిపోటులలో బాధకొందిన వ్రాందవత్తుల వస్త్రపరిహార మొనగుటకు గూర్చి యొనరింపబడిన ప్రశ్నయనకు రివ్యూకార్యదర్శి గారు ఇట్లు జవాబుచ్చెను. అచట బండిపోటులలో బాధకొందినవారికి దొరకము వారు 500 యకరముల భూమిని పొందెను. ప్రజలతాలూకు ఆ ప్తి చాలవరకు దొరుకొనబడినది. దరఖాస్తుచేయుటలో అర్హు ని నూచింప కొందరు వ్రాందవత్తు లొక సంఘముగా నేర్పాటు చేయబడిరి. ఇంకకలె చేయవలయు ఇట్టింప వాలోచనము చేయబడుచుండును.

ప్రతిభావాసము.

ప్రతిభావాసము ప్రశ్నకుందర్శియన ప్రధాన కార్యదర్శి చెప్పెనుగాని సభలో తమిళము మొదలును దాఖలుచేసిరి. 1913 సం. దివంగుల నెలనుండియు 9 వార్తా ప్రతికలనుండి భరా కరుణ కొరవడిన ప్రికమునుండి తెలుసున్నది. వామగూర్తా ప్రతికలనుబంధమున భరాకరులు హెచ్చుచేయబడిన. భరాకరుల నిచ్చుకొనలేక ఆ ప్రతికల ప్రచురణములు మామ కొనవని. ఈ వార్తా ప్రతికలన్నియు దేశభావలయించు ప్రయోగ మునునవి.

పంజాబ్ కాననసభలోని సభ్యులసంఖ్య హెచ్చుచేయ బడినందులకు గవర్నరుగారికి కందన మర్పించును సభాపైర క్యవిషయమును తమిళిర్వాసమును రాష్ట్రరాజ్ నరనదాగు గాడు రద్దుపరచుకొనిరి.

జిల్లాబోర్డుల సవరణ చట్టము.

పంజాబ్ జిల్లా బోర్డులసవరణ చట్టమును అయ్యుడనుగా రుపాదించిరి. ఈ కాననములకు భూములయొక్క ఫలపాయ మున రూపాయకు మూడు వైసలు కన్నును విధించుటకు జిల్లా బోర్డులకు హక్కు కలుగును. ఇట్లు జరుగేయబడిన మొత్తము ట్రాన్సువార్డు, ఇరువదార్డు మున్నగు వాటి నిమిత్తము క్రియ పరుపబడునని చెప్పెను. కాననమును దురదయోగ మొనర్చు వంద చేయబడిన బాగ్రి క్రలను అయ్యుడనుగాడు వివరించిరి. కాననమును గట్టియో ప్రయోగించి ప్రత్యేక సంఘముక మొనరింప వలసినదని అయ్యుడనుగాడు కోరిరి.

ప్రభుత్వమున నీ కాననమును వెల్లడించి దానిపై ప్రభావి పోవుచున్న యనంతరమున ప్రత్యేక సంఘముక మొనరింపవల

సినదను సవరణమును కాకిరాముగారు ప్రతిపాదించిరి. పెన్సి డెంటు గారు కూడ నిట్లేయభిప్రాయపడిరి. కాకిరాముగారి సవ రణ మంగీకరింపబడినది.

సవరింపబడిన ఆయత్తయత్తము.

తనవంతరమున సవరింపబడిన ఆయత్తయత్తమును అయ్యు డెనుగాడు సభలో ప్రకటించెను. లీమధ్యముల అయ్యుడను హెచ్చుచేయుటకులన ఆయత్తయత్తమున వాదాయ మొకటవెరిగెను. మాంటు గారు కున్నతోద్యోగ మొనరుటకు వారి సభించిండుటకు సభ వారు తమతో నేరీధవింతురుగాక యనియు ఆర్థిక సభ్యులు మానవమాత్రుడేగాని దైవముడు గా దనియు అద్వైతముగాను సభ వారికి విన్నవించిరి. ఆర్థిక సభ్యులయొక్క మాఖ్యాంకములకు విలలముగ సవరణించిరి.

మధ్యపరగణాల శాసన సభ.

9 తేదీని జరిగిన సభలో బంగారా వాగ్ధరము మొద లగు యిరువదారుల విషయములను గూర్చి జరిగిన ప్రశ్నోత్త రముల ఫలితముగా మా. సర్ వెంకటసు రాజ్యధనము గారా విషయము తెల్పుకొనెదను. రెయిల్వే బోర్డు ప్రెసిడెంటు గానున్న టి. ఆర్. లెనీగారు బంగారా వాగ్ధరము యిరువదారుల గూర్చి కొన్ని యంకములను ఫిల్లు కమిషనరుగారిలో వాలో చించుటకు ఈ నెల 17 వ తేదీని కచ్చెదను. పాత్తురాలో య తాని రెయిలుబండ్ల రాకపోకల నియమముల విషయము గూడ వాలోచించెదనని తెలియచెప్పుచున్నది.

వామగూర్తా బాధింపబడిన కమిషనరు సేవరచయ్యుడనుమను మాని కలు జడ్జియ మునకుల మున్నగు వారి జీతములను హెచ్చించుట కా భ న ము ను వినియోగింపవలసినదను తీర్మానమును కెల్లాగూరు గారు ప పాదించిరి. మరియు కె జడ్జిని నియమించుట అత్యవశ్యకమనియు మానకులు జడ్జియ మున్నగువారి జీతముల హెచ్చుచేయుటకు అవకాశము లేద నియు స్టా. కామగారు ప్రకటించెను. తీర్మానమును విషయ మై కట్టుకుంటే కెల్లాగూరు గారు పోరాడక దానిని రద్దుపరచు కొనిరి.

లీరాధలో కొద్దిగార్చియనలు, రికిరెట్ల మున్నగువారి క్రింద నుండుటకు అన్వేషించుకమిషనరులక్రింద రు 80000 అ కచ్చించినవరకులయన మిగిలినవైకమునకులను జీతముల నిమిత్తమున తీర్మానము చేయవలసినదను మధ్యపరగణా తీర్మా న మంగీకరింపబడినది. ఇందువిషయమై దొరకమువారి రివరలో నె 10,000 రూపాయలను ఏర్పాటుచేసియుండిరిని స్టా. కామ గారు నడిపిరి. మార్చెను పార్లెమెంటు గారు కమిషనరు సంబంధిం తిన తీర్మానములను కొన్నిటి నుకపాదించిరి. రాష్ట్రీయా దాన మునకు సంబంధించిన మధ్యపరగణా తీర్మానమును, ఎక్స్ ప్రెస్ ఉద్యోగులకు సంబంధించిన డిట్టిలుగారి తీర్మా న ము ను అంగీకరింపబడినది. ఫారెస్టు డిపార్టు మెంటునకు సంబంధించిన తమిళిర్వాసము నొకదానిని డిట్టిలుగారు రద్దుపరచుకొనిరి. జబ్బు అవురలో కమిషనరులయొక్క హెచ్చుచేయబడిన ప్ర మ 15 కలను తెచ్చింది ఆమె ప్రయత్న 40 నిమిషములకున్నా తగ్గింపవలయునని తానుకపాదించిరి తీర్మానమును విషయముగ రద్దుపరచుకొనిరి.

ఫలహారానంతరమున మరలకమిషనరులయొక్క సభలో డిట్టిలుగారు రుపాదించిన తీర్మానము లంగీకరింపబడినది. వర పరి సంఘముల విషయమై ఎక్స్ ప్రెస్ ఉద్యోగుల క్రింద క్రియము తగ్గింపవలసినదని మెప్పుడుగాడు కోరిరి. తీర్మానము బలముగ నెదిరింపబడి రద్దుచేసికొనబడినది.

మంగరాష్ట్ర శాసన సభ.

ఈ కానన సభ ఈ నెల 12 వ తేదీని సమావేశమయ్యెను. కామగూర్తా ప్రభుత్వ సభాధ్యక్షురకు హాజరయిరి. 1916-17 సంవత్సరము తాలూకు సంస్కరింపబడిన ఆయత్తయత్తమును గూ. లీట్టును తెల్లుగాడు స భ లో ప్ర జే క వె ట్టి రి. కర కొలిచిమాములలో అవివరలో కమిషనరునానికంపెనా మ్యుధిగముగ కనులయ్యెను. కెల్లాగూరును పోలిక కామకు మరొకరినకు మొనగువలసినది లీట్టును తెల్లుగాడు నడిపిరి.

అసభి కార సభ్యులచే వారు తీర్మానము అకపాదించ బడినది. వాటిలో నొకటినివచ్చియు కొన్ని సవరణములతో పొందుచేయబడినది.

బరద్యమునున్న గు జిల్లాలకు వరదబాధలుకలుగుటకు దామోదరగడికి మరియు రివర్యోయరును కలుకుట తగిన స్థల మునేర్పాటుచేయుటకు ఖమ్మంలకు గాను రివలరూపాయలకును చేయవలయునను సవరింపబడిన తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

మంగరాష్ట్రమున మధ్యపరగణా తీర్మానములకు మొత్తము లక్షరూపాయల నిమిత్తం కలసినదని రాష్ట్రమున ద్దరు రాధాచంద్ పామగారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి.

ఆర్థిక సభలోని యై రామమరియ్య క లక్షరూపాయల మొత్తమునొకటినిని దొరకమువారి కక్షమునచూడగా రునడిపిరి. తీర్మానము అకపాదించు కొనబడినది.

కలకత్తాలో ఆ వాగ్ధరములకు భోజనగృహము నిమిత్తము 12 వందలరూపాయల వార్షికము నేర్పరుపవలసినదని తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

రిజిస్ట్రేషను కచ్చేరీలలోను మున్సిపాల గుమాస్తాలకును జీతముల సభియచేయునిమిత్తము కొంత భనముకొరకు మరి రెండుతీర్మానములునుపాదించబడినది. మొనటితీర్మానముంగీక రింపబడినది. రెండవది రద్దుచేసికొనబడినది.

మహమ్మదీయుల వివాహముల సమావేశమునిమిత్తము కల కత్తా కల్కాలలో నికవుర క్రత్యేకోద్యోగుల నేర్పాటు చేయవలసినదను తీర్మానము రద్దుచేసికొనబడినది. ప్రవ్యయలే మియే తీర్మానము ద్దరుమకొనుటకు కారణము.

కాననసభ మరల ఈ నెల 27 వ తేదీని సమావేశమగును.

బొంబాయి శాసనసభ.

ఆయత్తయత్తము.

ఇల్లింగ్సును క్రమము యధ్యక్షురక్రింద నీసభ ఈ నెల 18 వ తేదీని సమావేశమయ్యెను. ప్రశ్నోత్త రములయనంతరమున గూ. జి కామగూరు 1916-17 సంవత్సరము తాలూకు సంస్క రింపబడిన ఆయత్తయత్తము క్రియము స భ లో ప్ర జే క వె ట్టి రి. ఆయత్తయత్తము 14865000 రూపాయల పాలాఖరు నిలబక గనుపరచుచున్నది. ఈ మొత్తము క్రమకమంకర్తరమునకు సం. కల్కరింపబడిన మొత్తము కం పె 1489000 రూపాయలకలకు క. మొత్త ప్ర ఆ దాయము 75160000 రూపాయలనియు, ఖమ్మ 75410000 రూపాయల నియు మదింపు చేయబడినది. కాన నిర్ధారణచేయబడిన నిలక నుండి 250000 రూ. ఖమ్మచేయవలయును. మొత్త ప్ర ఆ దాయ ము హాసామ ఆదాయకట్టిలోని మొత్తముకం పె 280000 రూ. అన్ను, సంస్కరింపబడిన పట్టికలోని మొత్తము కం పె 470700 రూపాయలను హెచ్చు గ నున్నది. మొత్త ప్ర వ్య యము హా సా మ ఆర్థిక పట్టికలో చేయబడిన అంచనాకన్న 1767 రూపాయలను, భూమినిస్తు రాష్ట్రభాగము, ప్రాంతము, నిమగ్నములు, ఆదాయపు కన్ను, అదవుల వైద్యకాలము మున్నగు వానికలన కచ్చునని నిర్ధారణ చేయబడిన హెచ్చులదాయము మొత్త మునకు 1219 రూ. అను తగ్గియున్నది. భూమి ఆదాయము క్రియప్రాధికారం జన్మము దాన పత్రియము సామ్రాజ్య రాష్ట్రీయ ఆదాయములలోని మార్పులు మున్నగు వానిలో కలుగు కొరలాలన దివిధ భ ర్తీయమును. సంవత్సరము పాడుగునను యద్దము జరుగునకు కలంపుతోనే డిట్టిలు మొత్తముల రయూరు చేయబడినది. అత్యవశ్యము కాని కార్యములన్నియు నిలకదొక్కబడినది.

1916-17 సంవత్సరాంతమునకు ఆదాయ కట్టిక ప్రకారము 1,41,15,000 రూ. నిలకకొందునని చూపించబడినది.

పోలికు కామ సంస్కరణములకు నిరూపించబడిన మొత్తము నిపుడు వ్యయపరచవలసిన అవసరములేదు. విద్యా కాభోద్యోగుల అలవెన్నులను తగ్గించవలెను అని గూ. జిట్టి గారు పాదించిన రెండు తీర్మానములు ఆమోదింపబడినది. సభ నేడు మరల సమావేశమగును.

రెవెంపులేఖ: యాదవచంద్రిడె అను బంగారీయక ఠునపై ఆల్లిపూరు మేజిస్ట్రేటుగారియెదుట నొకేను దాఖలు కాలదెను. ఈతడు ఆకొనునిదాన్వై అనునానియెంటి. కొంత కాలము కాపురముండెను. రెవండు రూపాయలను రెండు బంగారు ఆఫ్. లును ఒకానొక ప్రదేశమునందు రిక్షమును ఉంచినగాని ఆమెయిట్లు కనులపెట్టుటకు నియు, ఆమెనిస్తో అతో కాన్వి చంపబడినదయొ మద్యము ఫిర్యాది కొకలేఖ వాగి నను. ఈవైకము కదిలియకు వేక కార్యములక్రింద విని యోగింపబడును. పోలికువారి కీయంకము వెలిగించితివని వారు నమ్మబడికొనుచు చేయగలరు. గాని నీవై కుదీకొను వామియ్యులపెక్కిండుగలరి ఆయత్తయత్తమునామకం. ఉత్తరము పోలికువారి కందజేయబడినది. నిర్దిష్ట స్థానమున కొక కలుపునన్నికర్తకు పంపబడినది. అతడు మద్యముని ఆరె న్నుచేయబడినది. నేనువివారణ జరుగుచున్నది.

సభలు

కూలింగుగారి జ్ఞాపకచిహ్నము.

నిన్న వేస్టిమిన్ యర్ కళాశాలయందు ఆరవవేల రెండుపైసె డిగ్రీ గారముధిపత్యముక్తింద నొకసభ జరిగెను. ఆసభయిం శ్రీనివాసకృష్ణ, పి.పి. రామస్వామిఅయ్యర్, రెండవ రెండు పి. హెచ్. మొనోహనుగార్లును నితరులును సభయందు తనస్థునించి యీ క్రిందితీర్మానములను బ్రతిపాదించిరి.

1. కీర్తిశేఖరైవ రెండవకు కూలింగుగారి జ్ఞాపక చిహ్నము శాశ్వతాని నిర్మించుటకు దృఢము బ్రాగ్భివేషము కలయును.

2. దీనినివ యమై విచారించి జ్ఞాపక చిహ్నమును నెల కొట్టుటకు కడదాకర మీనను, ఎన్. బానుజీబాచాన్, రెండవ రెండు జె. ఇ. నెయిలు, పి.పి. రామస్వామి అయ్యర్, జె. ఆర్. అట్టిన్నను, దాక్షర ఇ. ఇబ్రాహ్మ, రెండవ పి. హెచ్. మొనోహనుగార్లు సంఘముగా నేర్పడి నిరణ్ణములయినను.

యథాక్రమమున సభ్యులందరికి నందనము లప్పించినవెనుక కథముగిసెను.

భారతీయమహిళా విశ్వవిద్యాలయము.

ప్రాధికార కర్తృగారి యుత్సాహము.

నిన్న సాయంత్రము ప్రాధికారకర్తృగారు తిరువనీ క్కేటి గంగనందమండలమున భారతీయమహిళా విశ్వవిద్యాలయమునుగూర్చి యుత్సాహించిరి. గౌరవనీయులగు శాస్త్రీయ మూర్తి టి. శేషగిరిఅయ్యర్లు గా రగ్రాసభాధిపత్యమునహించిరి.

ఉత్సాహమునకుముంద సభ్యులును శాస్త్రీయములగు భారతీయులందఱును కర్తృగారి యభిప్రాయములతో నేర్పరింతులగుచు చెప్పిరి. యనదేశమున శ్రీయ విద్యావిషయమున బాగుగా జూడబడుటలేదను నవ్వద నేటము లోపానేతమునొందుదురు. ఇదినిజము. దేశమున బాలిక లనేటము క్రమవిద్యయందు గృహధర్మ నొందలేకున్నారు. కర్తృవందేతురు యద్యదమునకు భారతీయులందఱును సాహాయ్యముఁ జేయవలసియున్నారు.

ఇకతనకు క్రిస్తవాయుజసంఘమున నుత్సాహించిన విషయములనే కర్తృగారునును ఉత్సాహించిరి. తామెక్కడ నుత్సాహించినను జనులు విశ్వాసము నెక్కువగా జూపుచు నీయుద్యమమునకుఁ దోడ్పడుచున్నారనియు వారనిరి.

ఉత్సాహసా సంతరము అభ్యుత్థులు స్వల్పపాశ్చాత్యులుగావించి సభను ముగించిరి.

ద్రవిడపరివర్తన.

గత ఆదివారము శాస్త్రీయమూర్తి ఆనరలియ టి. శేషగిరిఅయ్యర్లుగారి భవనమున ద్రవిడపరివర్తన యొకటి జరిగెను. ఎం. జీవరత్నము, బి. ఏ. గారు "ద్రవిడుల ప్రాచీనతాను గూర్చి యుత్సాహించిరి. ఉత్సాహములకుండిత పౌరాణిక విషయములతోసాసంఘములు చాల పరిశ్రమ చేసియు ద్రవిడ సారస్వత, ద్రవిడజనుల ఆదిప్రతాంతమును వెలికికొనవలెనని యిది చెప్పిరి. కాశ్రిక, చారిత్రక పద్ధతులనును బరిశోధనముఁ జేయవలెనుటయే దీనికి కారణము. క్రీస్తు పూర్వము 4 వేల సంవత్సరముల క్రిందట ద్రివిడుల వాగవిభజన గూర్చి న గ్రంథ ప్రమాణములను మున్నగు వానిని వారు చూపించిరి. తరువాత ఈజిప్టును, ఫెనిషియాను, గ్రీకుగ్రంథముల యందు క్రీస్తుకేవలమునకుఁ బూర్వముండిన ద్రివిడరాజుల గూర్చినవిషయములను హృద్యముగా వివరించిరి. సోలమున అను రాజునుంచిగంధపు చెక్కలను, దంతములను, నెత్తులను దక్షిణదేశమునుండి క్రీస్తుపూర్వము 1000 సంవత్సరముల క్రిందటండిన కొనిపోవుచుండెను. ఓఫరిఅనుస్థలము అనగా టుటికారకదగ్గ అనున్న ప్రిస్టుకపు ఓజరియను చోటినుండి బంగారు ఎరువుతియగుచుండెను.

ఉత్సాహములు ఈజిప్టును, గ్రీకుగ్రంథములనుండి ప్రమాణములనుజెప్పియారుల లోమనులకును ద్రివిడులకుం గల సంబంధమును గూర్చి ప్రశ్నముగా నుడిచిరి.

దీనినివ యమై కొంత చర్చజరిగిన వెనుక యంతోకొనారి చర్చించుదమని యాలోచనసభను ముగించిరి.

స్థానిక వార్తలు

కాలమానస్థితి:— నిన్నటి దినమున అధికోష్ణము 89. 8 డిగ్రీలు అభిమాన్ము 70. 8 డిగ్రీలు.

దీపముల వెలిగించు కాలము:—మార్చి 14-15 తేదీలను సాయంత్రము 6. 48 గంటలకు దీపములు వెలిగించబడును.

వచ్చుపు ధర్మములు:— చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపు హిందూ సభ్యులు రావుబాద్దకు గోవిందరాఘవయ్యక గారిని వచ్చుపు ధర్మముల ట్రస్టీగా నియోజించిరి.

సమయ సహాయ విశ్రాంతియు:—ఈ నెల 28-వ తేదీ గురువారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు నై సంఘమువారి సాంకర్షిక సభ ఎచ్చూరు, హేలిపేటను చోలూ జరుగును.

రాకపోకలు:—మదరాసు రయల్వేలంపేటికి నెనుక ఏజంటుగనున్న ఇ.దబ్బూ. ప్రాసీగారు నిన్న మేట్టుపాలయము మెయిలులో చెన్నపురికి వచ్చిరి:—నిన్నటి మెయిలు లో ఎ. ఆర్. తనెట్టి పి. వి. ఇ. గారు తొంగుకూనకు చోయిరి.

ఆంగ్ల దేశము నుండి వచ్చుచున్న మెయిలు స్టీమరు:— స్టీమక నరిగా జొంబాయికి వచ్చిన యెడల ఈనెల 15 వ తేదీ బుధవారమునాడు సాయంత్రము 4-30 గంటలకు చెన్నపురిలోటపాటు బటుబాదాచేయబడును. టపాలవెట్టులుగలవారికి 3-45 గంటలకే బటుబాదా చేయబడును.

చెన్నపురి మహాజన సభ:—ఈనెల 16-వ తేదీ గురువారమునాడు సాయంత్రము 5-30 గంటలకు సభాధన సమయ సభ్యులు సమావేశమయ్యెదరు. ఆదితరుకు నియమించుట హిందూదేశముందు వస్తువులధరలు పెరుగుటకు గూర్చి ఆర్. స్వామినాథయ్యరు బి.పి. గారు చర్చనీయములగు నవి జరుగును.

ప్రజల మోసమువచ్చుట:—తెల్లపేట భాదక ఆవా మ్మదు అను రివి:ద్దుకమునుగలపెన్ననదారుడు రెండుపెన్నను తర్రీములను చూపి ఇ డి. స్మిత్తు, కంకెనీవారిని కందస్వామి మదలియారగారిని మోసము చేసినందునలన, రాజధాని ముఖ్య శాస్త్రాయాధికారి వానికి ఒక సంవత్సరము కఠిన శిక్షను విధించిరి. ఇతడు కర్ణాటక నవాబు టుటుంబుమునకు చేరినవాడు.

ప్రభుత్వమువారి ధనాగారములు:—హిందూ దేశమున దొరతనమువారి యొక్కయు, దొరతనమువారి పూచీ వైసన్నతక్కిన వాంకీయొక్కయు వాటికాఖలయొక్కయు నిలువ మొత్తములు 1914 ఫిబ్రవరి నెలాఖరుదినమున రూ. 12,71,16,000 లు 1915 ఫిబ్రవరి నెలాఖరు దినమున రూ. 19,99,82,000 లు 1916 ఫిబ్రవరి నెలాఖరు దినమున రూ. 17,29,50,000 లు.

ప్రాథమిక, మాధ్యమిక విద్య:—ప్రాథమిక మాధ్యమిక విద్యావిషయముల శాలోచించుటకు త్వరలో చెన్నపురిలో సమావేశమగుట కేర్పరుపబడిన సంఘములలో ఉద్యోగులును నిరుద్యోగులును సభ్యులుగా జేర్పబడిరి. మారాజశ్రీ ప్రదనమోహనసింగకేత; దేవరకొట జమీందారు; రెండవకు మేడ్డున్న; పి. గణపతి అయ్యక; పి. నుంజరంగార్లు మరల సభ్యులుగా చేర్పబడిరి.

సివిలు అసిస్టెంటు సర్జనులు:—సివిలు అసిస్టెంటు సర్జకులచేతను సభ్యముచేయుటకుగా ఇండియానుంట్రిగా రు కొన్ని ఉద్దేశముల తెలియజేసిరి. కాలక్రమమున అసిస్టెంటు సర్జను చేతను లభికము జేయవలయునని వారు తెలియజేసిరి. సామ్యు చాలకుండుటకులన మెటనె యెటుల జరుగలేదు. కాని 1916 నవి మార్చి 1-వ తేదీ నుండి వారి యుద్దేశ్యములు అమలులోకి రేబడును. సామ్యునుగూర్చి రాజ్య ఆదాయమున గొంతసామ్యును ప్రత్యేకము జేయవలయు నని యిప్పుడు సామ్యుజ్యనధిలో చర్చలోనున్న ఆర్థికపటికలో వివరించిరి.

ఫోర్టు నెంటు జూరిగెజెటు

మార్చి 14.

వల్లిభ దిపాదుమెంటు. నెలపు.

ఇ. హెచ్. కా. లెస్. వి. సి. ఎన్ గారికి మెడికలు సర్టిఫి కేట్టుతో నిమిత్తములేకంద 4 మాసముల 28 దినములు ఫర్లో నెలపును, జె. జి. బరన్. వి. సి. ఎన్ గారికి మెడికలు సర్టిఫికేట్టు మీద మూడుమాసముల నెలపు సభికముగా నీయబడింది.

ఉద్యోగము.

అలెగ్జాండరు ఫాదరింగుమా వి. సి. ఎన్ గారు బల్లారి ఆడిమకలు నెమళ్ళుజడ్డిగా నియమించబడిరి.

ఎక్సీసియూటివ్ డిపార్టుమెంటు.

చర్చి ఆఫ్ స్కాట్లండు సీయకు చాన్సెలగారును రెండవ బాను హెరను గారికి రెండుసంవత్సరములు పీనిలే, ఫర్లో కలిసిన నెలపు ఈయబడినది.

రైటు రెండవకు చెన్నపురి విమర్శ గారికి ఇంగ్లండులో యురమ్మ టుకు 14-4-16 నుండి మూడుమాసముల ఎక్స్ప్రెస్సింగ్ ఫర్లో నెలపు ఈయబడినది.

ఉద్యోగము.

రెండవకు జె. హెరనుగారు నెవేలిపోయిన దినము నుండి ముఖల ఉత్తరువులు వచ్చుకలకువ వేంగుగూరు నెయిం టు ఆంగ్లదూనుచర్చి చాన్సెలగారు రెండవకు జేయబిచ్చున ఫీలి పుగాను రాజధాని సీనియకు చాన్సెలగా నియోగింపబడిరి. జూడిషులు డిపార్టుమెంటు.

స్కూలుకాజులోర్లు రెండవ శాస్త్రాయాధికారియగు డర్ వెంచకం. కో.మాండూ. దేశికాచారిగారికి 28-2-16 నుండి నిండుజీతముమీద ఒక నెల ప్రివిలేజీ నెల వీయబడినది.

వెంగల్పట్టణజిల్లా ఉజ్జీరామెయూర డిప్యూటీ కమిషిలు దారు సబుమేజిస్ట్రేటుగానున్న వెల్లూరు బామెనరం రాజారాం మొదలియారు రెండవరకతి మేజిస్ట్రేటుగా నియమించబడినది. మొదటి నేరసులవిషయమై యుత్తరపులిచ్చి అధికారములేన్న రెండవరకతి అధికారము లన్నియు వారి కీయబడినది.

తిరుచనాపల్లి జిల్లాజడ్డి ఎక్స్ప్రెసు సాంప్రదలయిదు వి. సి. ఎన్. గారికి బల్లారి ఆడిమకలు నెమళ్ళుజడ్డి అలెగ్జాండరు ఫాదరింగుమా వి. సి. యన్. గారికి సామ్యుల వాజ్యాలయలను స్వయముగా నింగ్గిష భాషలో వ్యాకరణము కధికార మీయబడినది.

కళాఖట్టణము జిల్లా అసిస్టెంటు కలెక్టరు గారును హేచ్ఛర్లరెన్న ఉజ్జీల గారు మొదటిరకతి మేజిస్ట్రేటుగా నియమించబడిరి. 260 కేక్కున క్రింద వెంటనే తీవ్రచెత్త శేషులను విచారించుసభికారము లేప్ప మొదటిరకతి అధికార ములన్నియు వారి కీయబడినది.

అజ్గూరివిధుల నుల్లంఘించుట:— ఎచ్చూరు లో తుంటుసామి అను జాలారివాడు తాటికల్లును కొంకిని మరకొన్ని జన్తువులనుకలిసి కొంతినారు అను సారాయిని చేయుచుండనటుల తెలిసి లోకజాగర అను సలికెన్నెక్కరు గురు వారమునాడు రాత్రి వాయించివైచి ఆసారాయిని సారాయి చేయు కదార్థములను, ఆబాలోవానిని పట్టుకొని శాస్త్రాయాధికారియొద్దకు కొనిపోయెను. వాని ముగిరితనమును బట్టి కొంచెము దయదేలుకలసి కచ్చెనని శాస్త్రాయాధికారి వానికి రూ. 15 జుమానా విధించెను.

శ్రీ గవర్నరుగారి పర్యటనము:— మదరాసు కలెక్టరు, వెంటండు జిల్లాపుగాలు ఆంతరంగిక కార్యదర్శి టి. ఇ. నాయరు, ఆంగ్లరీతుకులు ఎల్. ఇ. శేషకు, గాన్లతో కలసి ఈనెల 17 తేదీ కు:ప్రవారమునాడు రాత్రి 10 గంటలకు మదరాసులో బయలుదేరి తెనాలి బంగ్లాలోనుక జేసెదరు. 18 వ తేదీ ఉదయము 7 గంటలకు గుంటూరు, తెనాలి, కేరళి రైలుత్వపు వైచెకక. కొత్త రైలులు మార్గమున నున్న వైచెనా అను స్టేషనుకు విల్లి పిరిగి తెనాలికి 8-30 గంటలకు వచ్చురు. తెనాలిలో 11 గంటలకు బయలుదేరి వారు 8-30 గంటలకు ఒంగోలునకు పోయెదరు. 4-30 గంటలకు కుకర్పిదర్శనమునకు పోయి బరమమరుకు నంది వెల్లెదరు. ఒంగోలు పురపాలక సంఘమువాడును, కుకర్పిదర్శన సంఘమువారును వారికి స్వాగతం పశ్చాతముల విచ్చెదరు. ఆ సాయంత్రముననే బయలుదేరి గవర్నరు గారు మదరా దుదయమునకు చెన్నపట్టణమునకు వచ్చెదరు.

విషయముక్తము.

మహాసంక్రమణ	2
కావన సభ	3-4
స్థానిక వార్తలు, పోస్టు విజ్ఞానము, గణితము	5
ప్రభుత్వ వ్యాసము	
మద్రాసు వైద్యపరిషత్తు	6
స్థానిక ప్రభుత్వము - తీర్మానములు	7
విశాఖ మహాసంగ్రహము	
విశాఖ వార్తలు	8
వెన్నపూరి కావనసభ	9-10
బమ్మెరపాతరాజు, రాళ్లపాళి విషయము	11
ఇంగ్లీషు తెలిగొను	12-13-14

ఆంధ్రపత్రిక

1916 వ సం॥ మార్చి నెల 14 వ తేది

మంగళవారము.

మద్రాసు వైద్యపరిషత్తు.

డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారిని మద్రాసు పరిషత్తువారు మరల పరిషత్తులోనికి తీసికొనుటతో నాడు ప్రారంభమయిన యాందోళన యంతయు సంతమొంది విషయములు సహజభోరణిని దాల్చి నడచిపోవునని తలచితిమి. కాని వైద్యపరిషత్తు లోని పాశ్చాత్యవైద్య శేషములను ధురంధరచక్రవర్తులు సంగతుల నలంకించి పనిచేయుట కాసరా లేదు. మరల లేనిపోని కలవరమును కలిగించి దేశీయ వర్తకుల సందర్భమున నేకోసమైనాని పాతావరణమును ముదిమాటలతోనే వైద్యుల నమూను శాసనముచే ప్రభుత్వమువారు కలిగించినా రను దురభిప్రాయము కల్పించు తేనువున వైద్యపరిషత్తు వారు ప్రవర్తించుచుండుట విచారకరము. ఈ సంగతిని ప్రభుత్వమువారు చక్కగా నాలోచించి వైద్యపరిషత్తునకు బుద్ధి చెప్పవలసి యున్నా రని తెలియజేసి కొనుచున్నారము. డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారిని చేప్పకొనిన పిదప వైద్య పరిషత్తులోని ఒకానొక సభ్యుడు అయ్యరుగారు తమకు తిరువల్లిక్కేలోని ఆయుర్వేదావధాలయముతో వృత్తిరీత్యా సంబంధము లేదనియు తాము వ్యవస్థాపకమాత్రులనియు వాదించిరినియు నామా వరణమునకు స్వల్పభేదముతో ఆంగ్ల నిర్వచనము సంగీరించి రనియు వ్రాసి వారి నెంతో పొగడజొచ్చిన ఆయుర్వేదపక్ష పాతులనువాస దిగవిడిచిరని తెలియజేసి అందుకు ప్రత్యుత్తరముగా కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు తిరువల్లిక్కేలోని ఆయుర్వేద వైద్యాలయమునకు తమకునుగల సంబంధము నెల్లప్పుడు నొకేరితిగానే తెలియవరదినా రనియు తమకు వృత్తిరీత్యా సంబంధము లేదనుటకు కారణము వృత్తిరీత్యా సంబంధ ముండకూడదని సూచించుటకు గాక తమ కాయుర్వేదము తెలియసంధున అసాధ్యమొంది సాధ్యము కాదని సూచించుటకునే యనియు నామావరణనిర్వచనము తాము బహుకొనుట ఆంగ్లసీనులోని దానినే యొప్పుకొనినను అందులోని చిన్న సవరణచే ఈదేశపు శాసనములకు లోబడి యొప్పుకొనుట యగుటచేత ఇచ్చటి

శాసనకర్తలు అవసరముచొప్పున తగినచర్య పుచ్చుకొందురనియు వ్రాసిరి. ఈ వ్రాత పే రెత్తకయే నిన్నటిదినము వైద్యపరిషత్తువారు ఒక యప్పులే ప్రకటనమును ప్రకటించిరి. దాని భాషాంతరీకరణమును మరియొకచోట ముద్రించితిమి. అందులో నొక డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు మాత్రమే కాక డాక్టరు సర్ ఎన్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారును ప్రభుత్వమువారును ఇరువురును లాగికొని తేబడి నారు. మద్రాసు మెయిలులో 1915 వ సంవత్సరము అక్టోబరు పనునెనిమిదియవ తేదిని సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారి యుగవ్యాస మొకటి ప్రకటితమయ్యెను. అందులో వారు కణ్ణాశ్లేటిగారి ఆయుర్వేద వైద్యాలయమునకు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు సాయము చేయుట సుభనూచకమనియు అం దెక్కునయర్థ మిమిడియున్న దనియు కణ్ణాశ్లేటి కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారి ప్రయత్నై క్యముచే తిరువల్లిక్కేలో ఆంగ్లవధాలయము కూడ స్థాపితమగును గాక యనియు చెప్పిరి! అప్పుడు బీదలకు వైద్యసహాయము చేయుటలో రెండువర్తకులును నొక్కటిగా తోడ్పడగలవనియు నుడిచిరి యట. ఈమాటల నాధారము చేసికొని వైద్యపరిషత్తువారు మొదట కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారి మీదికి దండువెడలిరి యనుట నిన్నటి ప్రకటనముచే స్పష్టమగుచున్నది. వాదమునకయి ఆయుర్వేదవైద్యునికి వృత్తియందు తోడ్పడుట వృత్తిదోషమే యని యంగీకరించినను వ్యవస్థాపకమగు నుండుట తప్పుగాదని వైద్యపరిషత్తువారే యొప్పుకొనినారు కావున వైవాక్యములలో వృత్తియందు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు ఆయుర్వేద వైద్యునకు తోడ్పడుట యెచ్చట చెప్పబడినదో మాకు దోచలేదు. ఎన్నిమారులు త్రిప్పిచదివినను ఆయుర్వేదముకూడ నంతలో బలమున్నయెడల శభివృద్ధి యగును గాక యనుభావముతో డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు తమ స్నేహితులగు కణ్ణాశ్లేటిగారికి తోడ్పడినారను అర్థము మాత్రమే స్ఫురించుచున్నది. కుర్రకు లిల్లుడగా మద్రాసు వైద్యపరిషత్తులోని ఘనపండితులు డాక్టరు సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారి వాక్యాన? కే విధమగు నాధారము లేదని వీరిని వ్రాయు సాహసించినారో యూహించ మాకు శక్యము కాక యున్నది. ఇట్టి శప్పుడర్థములుచేకొని ఎల్లు డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారికి పెద్దమనుష్యుని సమాధాన మిచ్చు రమ్యుని కోరిరో అర్థ మగుచులేదు. పోనిండు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారికి ఆమాత్రము ఆయుర్వేద పరభావమైనను నుడరా దండురేని అదియెవను చెప్పితిరవలెను. అప్పుడు లోకమునకు మన వైద్య పరిషత్తులోని వండితుల నిరంకుశత్వము బాహులుముగా బోధపడును. కాని అంతమారము వారు సాహసించ లేకున్నారనుటకు వారు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు ఆయుర్వేద వైద్యాలయమునకు వ్యవస్థాపకులుగా నుండవచ్చునని యిచ్చుకొనుట యే సూచించుచున్నది. ఇది యిల్లుడ ఆయుర్వేద వైద్యాలయమునకు వ్యవస్థాపకులుగా నుండుట యనిన ఆయుర్వేద వైద్యునకు ఆతని వృత్తిలో సాయముచేయుట యగునో కాదో ఆలోచించ దగిన విషయమే యైయున్నది. ఇదియు నొక రోజు నిషేధము కావచ్చుననుటకు మన వైద్యపరిషత్తు

వారి దినచర్య అవకాశ మిచ్చుచున్నది. వండితేడి. గోపాలాచార్యులవారి కళాశాలలో విద్యనేర్చుటకు కొక నమూనైన పాశ్చాత్యవైద్యపట్టభద్రుడు వైద్యపరిషత్తువారినుండి అనుమతి వడసిన యట్లు తెలియవచ్చెనే. అదియు మాశక్తియేనా? అట్లుగనని మన వైద్యపరిషత్తువారు దేశీయపద్ధతులను జూప చూచుచున్నారనుటకు నింకను సందియముండునా? ఈ వైద్యపరిషత్తునకు రూపమిచ్చిన శాసనము రద్దకావలసిరదనియేకదా ఇక యాందోళన జరుగవలెను. పాశ్చాత్యభూములలో ఒకే వైద్యపద్ధతి సర్వసామాన్యముగా నుండుచోట నమూనైనవారు కానివారిని పెట్టుకొనిన కార్యములు నెన్నరు కాని మూడు ముఖ్యపద్ధతులు గల ఈభూమిలో అట్టి విభేదముపెట్టుట అరాజకమునకు దారి యని నాడే తెల్పితిమి. శాసనసభలోని యుగవ్యాసములలో నన్నిటను ప్రభుత్వపక్షము నుండి ఈ నమూనె శాసనము ఒక్క పాశ్చాత్య పద్ధతికి సంబంధించినదే యని పలుమారు వివరింపబడినను నేటిదిన మింత గండరగోళము సంభవించుటయే ఆశానముయొక్క యవస్థ తను చూచుచున్నది. డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారి అప్పీలు మీద నుత్తరువు పాలించుచును గూడ మర స్థానికాధికారులు సందిగ్ధముగానే ప్రవర్తించినారు. నాడు పూర్తిగా నన్ని విషయములకు విరుద్ధింపవలసిన వైద్యపరిషత్తువారు నేను విచుర్చింపింప తలపెట్టి నాడు. ప్రభుత్వమువారు మరి యేవిషయమును ఆలోచింప సవరములేదనిన సందర్భమును గూడ వైద్యపరిషత్తు వారు తమ పరముగా సమన్వయము చేసి చెలరేగి విస్తృతించి దేశీయపద్ధతులమీదికి దండెత్త నారంభించినారు. సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారి మాటలకు తప్పుడర్థము చేయుట యొకటి, డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు మొదట చెప్పి నట్లేకుదవరకు చెప్పుచున్నను ఏవో అందులో మార్పు కలిగినదని లోకమును ప్రభుంపజేయు జూచుటయొకటి ప్రభుత్వమువారి సందిగ్ధ వాక్యములకు తమవరములుగా నాలోచించుట యొకటి తామే 'ఈదేశపు శాసనములకు లోబడి' యని వ్రాసికొనిన నియమమునకు 'ఆంగ్ల నిర్వచనముతో' నిక్కడలేని శాసనములపేర్లు అగుపించుచున్నవి. అవియిచ్చుట లేవుగాన వానికి సంబంధము లేక యనుమాత్రము మట్టుకే" యనువర్ణమును వ్రాయజూచుట యొకటి తమలో గొకనిచే ప్రతికలకు వ్రాయించి తుద కధికారము కలదు కదాయని తాము డాక్టరుకృష్ణస్వామి అయ్యరు మాటలను కాదని ఆతనియశము చెనుప దలుచుట యొకటి యని యెల్ల యును మద్రాసు వైద్యపరిషత్తు వారి మితిమీరిన యధికార విమోహత్వమును అక్రమ మార్గ పశత్వమును వెల్లడిచేయుచున్నది. మరల దేశస్థులు మేల్కొంచి ఆందోళన సలిపి ఈదర్శులు అసహ్యము లని వ్యక్తపరచి ప్రభుత్వమువారే నమూను శాసనమునకును దేశీయపద్ధతులకు ఏలాటి సంబంధములేదని వ్రాతములముగా ప్రకటించిననాగాని దేశీయపద్ధతులకు ఇచ్చటి స్వల్పగౌరవమైనను మద్రాసు వైద్యపరిషత్తువారు ఊదనియై రనుటకు సందియము లేదు. వీని శభివృద్ధి మార్గములే లేక చేయవలెనని వారు కంకణముకట్టి యుండుటయు స్పష్టము. కావున దేశీయపద్ధతులమిత్రులు జాగ్రత్త పడవలసియున్నారు.

స్థానిక స్వభూత్యము—తీర్మానములు.

మన స్థానిక శాసన నిర్మాణసభలో నిన్నటి దినము చర్చనందున తీర్మానములవలన స్థానిక ప్రభుత్వ సభ్యులకును మన శాసనసభ్యులకును గల పరస్పర సంబంధము వ్యక్తమయ్యెను. మనసభ్యులు చెప్పినది చెప్పచుండిగనే ప్రభుత్వసభ్యులు ఎదు రొడ్డుట యొక యాచారముగా కన్పించుచున్నది. కా॥ ఎ. ఎన్. కృష్ణారావుగారు విశాఖపట్టణము, నెల్లూరు, కర్నూలులలో జరిగిన ప్రజాసభలపై వెల్లుటకు రు 9000 లు ప్రత్యేకించి వెట్టవలసిన దని యుపక్రమించిరి. కా॥ శివస్వామి అయ్యగారు కృష్ణారావుగారికింటి ముందు మాట్లాడుచు రిజిస్ట్రీ యను శాఖకిని 4 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడినవియును ఇదమితముని నిర్ణయించక ఈ ప్రభుత్వముతో రమారమి గుమాస్తాల జీతములు పెంచుటను ముఖ్యము గా నాలోచింతుమనియు చెప్పిరి. కాబట్టి సహజముగానే శివస్వామి అయ్యగారు కృష్ణారావుగారి యుపక్రమము నామోదింతురని యంద రెండు చూచియుండురు. కాని అంత సులభముగా పని సాగలేదు. కా॥ శివస్వామి అయ్యగారు మొదట నొకయెత్తు ప్రారంభించిరి. ఇప్పటి ఏర్పాటు సబ్ ఆఫీసుల సంఖ్యను బట్టియు బిల్డింగ్ మును బట్టియు అధికారుల సంఖ్యను బట్టియు చేయబడుచున్న దని చెప్పి ఇప్పటివద్దటి కార్యానుకూలమైనను కాకున్న ను ఆశాభాధికారి మాట తాము మన్నింపక తప్ప దనియు యిది ఇప్పటివద్దటి కార్యానుకూలమని యభిప్రాయపడుచున్నారనియు వాదించిరి. గౌ.ననియ సభ్యులకు నిది యెట్లు తోచెనో గాని లోకమునకు మాత్ర మిట్టివాదము కా॥ శివస్వామి అయ్యగారి ముఖమునుండి వెలు నడుట హాస్యాస్పదముగా కన్పించకపోదు. అయిన వెంటనే శివస్వామి అయ్యగారు ఒకవేళ ప్రజలకు ప్రస్తుతపద్ధతి కష్టముగా నుండవచ్చును కావున సివిలయ సంస్కరణము యుద్ధానంతరము విచారింతుమనుటచే పెదవులవరకు వచ్చిననగవు చూప రులకు లోపలనే యణగిపోయి యుండవచ్చును. నిజముగా ప్రజల కిబ్బంది యని అభిప్రాయపడు నప్పుడు రు 9000 ల వసతి యుద్ధాంతమువరకు నేల వేచియుండవలె నను ననుమానము చేపడురు లకు దోచవచ్చును. అదియు అడ్డుమాటయే. కా॥ కేశవపిల్లగారు, బి. ఎఫ్. శర్మగారు, ఎన్. కృష్ణారావుగారు గట్టిగా ప్రశంసించు నప్పుటికి కా॥ శివస్వామి అయ్యగారు ఉపక్రమమును ఆలోచింతుమనియు కార్యక్రమమున బెట్ట చూతుమనియుచెప్పి ఉపక్రమము నుడసంహరించుకొన వలసిన దని కోరిరి. ఇంతిదూర మొప్పుకొనిన పిదప ఉపక్రమ మునేల యంగీకరింపరాదో మా కర్తవ్యమగుట లేదు. కా॥ చిదంబరనాథ ముదలియారెడ్డిగారు పెదకుమ రునుముల విషయమున తెచ్చిన తీర్మానముగూడ ప్రభుత్వమున రంగీకరించుచునే ఉపసంహరింప బడినది. కా॥ శివస్వామి అయ్యగారు తాము బహుత్వరగా విషయ మాలోచించుచునచెప్పుచు మిక్కిలి యుత్సాహముతో వనిజరుపుదుమని తెలుపుచు 1916-17 లో పూర్తి కాజేమో యను సంతతి భయముండుట ఏల సంభవించినదో తెలిసికొన లే కున్నారము. కా॥ రామచంద్రరావు రామయ్యగారు తెచ్చిన పోలీసుశాఖా తీర్మానముల సందర్భ మునను ప్రభుత్వసభ్యులు సక్రమముగా నడచికొని రని చెప్పలేకున్నాము. రామచంద్రరావుగారు పోలీసు వ్యయముపెరిగినదని చెప్పిరి గాని ఇదిగించు ార్గములు చూపలేదని కా॥ సర్ హోల్లెస్టర్ గారు దెప్పిపొవవ చూచిరి. అయిన కా॥ బి. ఎఫ్. శర్మగారిచే బాగుగా నెదుర్పబడిరి. అనధికార

సభ్యులు కార్యమార్గములు చూపలేకుండుట ఇష్టములేమిచే కాదనియు డబ్బువచ్చుచున్నది యోవు నట్టియు తెరువులు వారినుండి డాగియుండుటచే మాత్రమే యనియు స్పష్టముగా బల్కినారు 26,000 వేల కనిపిచిలు లున్న యప్పుడు శాంతికి భంగమురా లేదనియు నేను ఈసంఖ్య ఎ పోపెరిగి యున్నను నేరములు మాత్రము తగ్గలేదనియు ప్రతిబోలు పోడిచిరి. సర్ హోల్లెస్టర్ గారు మరల మాట్లాడుచు పోలీసుశాఖలోని హెచ్చుదల తాము తెచ్చివెట్టుకొనవచ్చును ఈరాజధానియొక్క మేలు నకు వచ్చినది కావున నెరుకు పల్కరావనిరి. నేర ములు తగ్గక హెచ్చుద్రవ్యము వ్యయ మగుట మేలైపోయినది యనియేనా యనుకొనవలెను. అది పోగా కా॥ రామచంద్రరావుగారు మరియొక లోపమును గూడ స్థానిక ప్రభుత్వములో జూపి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఆర్థిక నిర్ణయములలో మన రాజధానికి వన్యామును చేయుచున్నారని మన పక్షప్రతినిధి ఇండియా శాసనసభలో వాదించగా మన స్థానిక ప్రభుత్వమువారు మొరపెట్టుట లేదని ప్రత్యుత్తరము వచ్చుట కేమి కారణమని యడిగిరి. ఇందుకును ప్రత్యుత్తరము లేదు కాని ఎవ్వరో యొక పోలీసువండితుడు 1000 జనులకు నొక భటుడుండవలెనని యభిప్రాయపడినాడనియు నిజముగా 41,000 ల భటు లుండవలసిన మద్రాసు లో 31,000 లే కలరనియు మాత్రము సర్ హోల్లెస్టర్ గారు క్రొత్త యుగక్రమమును నుపన్యసించిరి. సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుల గృహనిర్మాణములలో లక్షరూప్యములు విగిరించి ప్రాథమిక విద్యకు వెట్ట రావా యని కా॥ ముఖ్యరాయులరెడ్డిగారు ప్రశ్నింపగా వీరు మద్రాసు రాజధానిలో విద్యకుచేయ బడిన ఏర్పాటులు ఇతర రాజధానులలో చేయబడ లేదని వాదించ ప్రారంభించిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు మంజూరు చేయకున్నను ఈ స్థానిక ప్రభువులు సంవత్సరము రెండేసిలక్షలు హెచ్చు వ్యయముచేయుచు పనిచేయుచుండుటకు మనము వీరి కెంతయు కృతజ్ఞులుగానుండవలసినదే. అయిన కా॥ మూల్యగారు మన విద్యావసరములు తృప్తి యొనవని గాని ఇతర నాగరక జేశములతో బోల్చు కొనుటకు మనకు వీలున్నదని కాని యనరని విశ్వసించుచున్నాము. కావున నీసమస్యను పరిశుద్ధాధిక శాఖలలోని మరి యిట్టి సమస్యలను జూపక ముంచుకొని ఆర్థిక సభ్యత్వము వీరి కున్నంతలో నిరాజధానిని పోలీసు రాజధాని నొనర్చ వైవకుండును గాక యని కోరలేగియున్నది.

జిల్లాబోర్డులకు గ్రాంటులు.

1916-17 వ సంవత్సరపు ఆదాయ వ్యయపట్టికలో ప్రత్యేకము జిల్లాబోర్డుల సహాయార్థము రు 16,32,657 వ సం. 2 వెట్టబడుటకు ప్రత్యేకించి చూపబడినది. అందులో రు 7,44,179 లు మన తెలుగు జిల్లాబోర్డుల సహకృతికి చేరవచ్చును. ప్రభుత్వమువారు బల్లలో కొంత ప్రత్యేకము దక్షిణకన్నడము మళయాళము జిల్లాలకు చెందునది ఏలయన నాజిల్లా ఆజాదు వైబడి మరియొకటి భూమి నెన్ను వైచిగొని యున్నది. గాంటులు పంచివెట్టుటలో ఆయామండలము 1914-15 లో కనూరు చేసిన భూమి నెన్నున పాలవంతు ఎంత యగుట యాలోచింపబడినది. అయిన బీజిల్లామైయెడల దాని పేదరికము నాలోచించుట లేదని తేలినది. ఇది మాకు సంతోషపడతిగా తోచలేదు. ప్రభుత్వమువారు సంస్కరణ మార్గ చింతి చేదల నిభివృద్ధిచేయుమార్గముగూడ నిర్ణయించు రని కోరుచున్నాము.

బెరకూరు కేసు:— కేసులో మద్రాసు అగ్రికల్చరల్ యూనివర్సిటీ కు వారసాని కుర్చీవారమువారు నిర్దోషియని విడుదలయ్యెను. తాను నిర్దోషియన్నపుడు తుపాకీతో గాలిబడితినని దోషాల్లు సమ దిగునకొట్టెను. తెలియజేసి హైకోర్టులో తన్నుతానే కా జ్యురింటిని తెలియజేసెను. అందువలన దోషాల్లునకు వై అసత్యప్రమాణమునకు మరల కేసుచేయబడినది. సమీపమున నుండు భస్మకామ మేజిస్ట్రేటుగారిచే నీ కేసు విచారణచేయింప వలసినదని హైకోర్టువారు నెలవిచ్చిరి.

ఎ. సి. హంకిమగారు:— నైజాముపోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జనరలు, హంకిమగారు ఆరోగ్యవంతు లగుచున్నాడు.

జిల్లా జిల్లాపథి:— 14వ జిల్లా జిల్లాపథి ఈనెల 18, 19 తేదీలను జిల్లాపథివంతు కూడును. అనిది నెలమున్ను ఆగ్రాసాధికర్యము వహించును.

మెయింట్లీమరు బొంబయిని చేరుట:— ముల్తాను అను మెయింట్లీమరు క్రిందటి నెల 25 వ తేదీ తుపాకీతోను 88 గ్రుకు ప్రయాణికులతోను నేటి ఉదయమున 6 గంటకు బొం బయి నాకాళియమును చేరెనది.

బంధక వాగ్దానము:— బంధక వాగ్దానము నెత్తివేయ వలసినదని హెచ్చరించు మాలక్యగారి తీర్మాన మొకటి ఈనెల 20-వ తేదీ సామాన్య కానసభలో చర్చింపబడును.

జర్మనీనుండి రసాయనిక వస్తువులనిష్పంప యిత్నించుట:— సహాయకు కాసిను మాన్యూగ్ అశ్వశాస్త్ర జర్మనీ నుండి వైరస్సువుల దెప్పింప నుత్తర ప్రత్యుత్తరముల జనువు చుండెను. ఇందుకుగా నరనికి 8 మానములు కఠినరకపు కైదు విధించబడినది రంగూను జైలులో ప్రవహించబడెను.

రాజీయా నుమానితులు:— ఇది వరలో కలకత్తాను స్తుకు ప్రజేతముల నిర్దేశము 28 వ ఆర్డరు చేయబడినది. వీరినిన్నటిదినమున కమిషనరు గారియెదుట వెట్టబడి నిడుదలచేయ బడిరి. విడుదల చేయబడినవలెనే ఇండియా రక్షణశాసనము 9 వ వాగ్దానముల ఆర్డరు చేయబడిరి. వీరిలో డాక్టరు యస్. యమ్. నేనుగ్రు మున్నగువారు కలరు.

మెయింట్లీమరు:— గతనెల 20 తేదీ రసాయనిక కాపీయనాక ఈనెల 7-వ తేదీ మాక్యేన్సు చేరెనది. సార్ నెట్ మెయింట్లీమరు బొంబయినుండి ఈనెల 12వ తేదీ ఆకివారమువారు కలలు 11 గంటలకు వైరస్సు బయలుదేరి నది. ఈ నాక హిందూజేశపుతపాలును 170 మంది ప్రయాణికులను తీసికొని వెళ్లెనది.

హార్దింజి ప్రభుత్వమున పీఠకొలుపు:— మెల్బోర్న్ నుండి రమన జరుపబడు తోటనిండన శ్రీవారి పీఠకొలుపు వత్తి యను 22వ తేదీని సమర్పించుటకు ఇదివరలో ఏర్పాటు చేయబడి నది. ప్రస్తుత మాయత్సవము 25 తేదీకి మార్చబడినది. కాకిం బబాదు మహారాజును గురువారమునకు పీఠకొలుపి ఒక ప్రత్యేక సంఘముగగూడి పీఠకొలుపు వత్తియను తయారు చేయుచున్నా రు. హిందూజేశమునందలి వివిధభాగముల ప్రతినిధులు సమావేశమై ఈవత్తియను గొంపోయి హార్దింజి ప్రభుత్వ కిత్తురు

మంగళాళియురాలకు బాలికను గాపాడుట:— గతక గాడని పేరందిన యస్. సి. దేవు అను వత్తిడు ఆకివార ముద యమున నొక బాలికయొక్క ప్రాణముల గాపాడెను. ఈ తడు మార్గి నది కడ్డముగ నీడ ప్రత్యక్షింపుచుండ వడలలోనుండి బాలిక యొకబాలిక నీటబడినది. నానికు లావెను గాపాడ నీట్టుట తప్ప లేదు యత్ని మొనరింపలేదు. బాలిక ఏటి నడు మకు గొట్టుకొని పోవుచుండెను. వెంటనే దేవుగారావ్రతేత మన కీజుకొనిపోయి ఆ పిల్లను గాపాడినది.

కడప రామకృష్ణ సమాజము:— కడపలోని రామకృష్ణ సమాజము పరమహంస జన్మదిన ముహూర్తమున 18-19 వ తేదీలయందు జరుపుదును. మద్రాసు రామకృష్ణ మిషన్ ఆధ్వర్యమున శ్రీస్వామి సర్వానందలవారు ఆగ్రాసాధికర్యమును వహించె కార్యక్రమమును జరిపెదరు. మద్రాసు హిందూ ప్రతిభ సంపాదకులగు పి. ఎన్. శివరామయ్యగారును, పి. వేంకట రంగరావు, ఇంగ్లీషులోను ఎ నారాయణయ్యగారు తెలుగు లోను, ఖాన్ బహుదూరు హెచ్. ఎన్. ఎ. యస్. మాజు మయ్యగారావెలుగారు ఉపయోగించు ఉత్సాహించెదరు.

అమెరికాబోర్డుగలు ప్రైవేట్ కు లాభము:— ఈ నెలఖరులో గాడేరా ముహూర్త సమావేశము జరిగెను. మా॥ క్లామహిలు గా రధ్యతులుగ నుండురు. ఆ సభికి అట వీశాఖా ఇన్స్పెక్టరు జనరలు గారును ఆ సామె బట్టు వచ్చు ను అన్ని రాష్ట్రముల ఫీల్డ్ క్యూర్యులములు వచ్చెదరు. ఈ సంఘమునకు చేరిన రసాయనిక పరిశోధనాస్థానము కనూరు నిక పాత బోధకుడగు పూర్వ సీనియ ఎఫ్. సి. ఎస్. గారు తయారుచేసిన సా లి సి లి వు ద్రావకమును పరిశీలించును అనిపిండును వీరు చూచెదరు.

జర్మనీ మహా సంగ్రామము

జర్మనీలను పూర్తిగ నసింపజేయవలెనని జపానువారు పట్టుబట్టుట

ఎన్నఁదా మాకు స్మృతి తప్పుట—స్మృతి రేకులగు తురుష్కుల కలవరము

గ్రీకురాజుగారు సోనికాప్రయాణమును మానుకొనుట

మెసపొటేమియాలో నీరుదొంగకపోవుట—జనరలు ఎయిల్వూడుగారు వెనుకకువెనకట.

ఇంగ్లాండు

జర్మనీయుల పట్టాలములు.

లండను మార్చి 11.—యూద్ధముచేయుట కంగీకరించిన నైఋత్యునికే జర్మనీ తనమునుగుగాను యుద్ధమునకు వేరైనను నేర యొద్దమున కిప్పుడే తనమును యుద్ధముచేయుట కంగీకరించిన పట్టాలములను కేంద్రమునకు పంపింపబడుచున్నది.

జనరలు బాంగుగారు

లండను మార్చి 13.—సప్త యుద్ధాన్నిహాతు డైరెక్టరు వదిలికొని జనరలు బాంగుగారు రాజీనామా దాఖలుచేసిరి.

కాన్స్టాంటినోపల్ లోని జనముల కలవరము.

ఫ్రాన్సు

జర్మనీయుల ప్రకటనము.

లండను మార్చి 11.—జర్మనీయుల నూతన సేనాముఖములైన ఫ్రెంచివారి తీవ్ర ప్రతికారము లొనర్చి వాత్సల్యమును బట్టుకొనిరి. దోశామాంటును వదిలించు డెన్లపున కాగ్నెయ మును యుద్ధమునకు పంపించుట బోలిమి అని డెన్లపు లో ప్రకటించబడెను. జర్మనీయులకొప్పులను తమవై బడలేదని ఫ్రెంచివారి ప్రకటనమున ధృవపడుట గమనింపదగినది.

కాన్స్టాంటినోపల్ లోని జనముల కలవరము.

పారిసు మార్చి 11.—వాత్సల్యముయొద్ద ఫ్రెంచివారి ప్రతికారము లొనర్చిన జర్మనీయులు గావించిన ప్రకటనము అత్యంత. ఈ యుద్ధమునకు శత్రువుల స్వాధీనముకావడం. వరానువాదమున దానిని గోల్పోలేదు. చురల ప్రతికారము లనర్చి కళవరము కొనసాగుచున్నది.

జేరికు మార్చి 18.—వెర్దను కుత్తమున కదాటి యుద్ధము జరుగలేదు. డెన్లపున దోశామాంటు నొకరు ప్రదేశములను ఫ్రెంచివారి యుద్ధమునకు జరిగినది. మూలాన్ విల్, రోన్నా క్లౌబు, షెర్బూర్గ తూర్పుభాగమునున్న చరానువారిశిబిరమును రంగమునకు ప్రతిధ్వనింపజేసెను. బోయిను కిటిలోనొక చరానువారి యొక జర్మనీకుండకమును గుళువుబట్టుకొని వెక్కిరింపి జర్మనీయుల కైదీలొనర్చెను. కాన్స్టాంటినోపల్ చరాను విమానశిబిరము బాంబులవేసెను. ఆకారమున రి బోట్ల విధ్వంసముకొనెను.

జర్మనీ ప్రెంచివారిల ప్రకటనము

లండను మార్చి 12.—రీయన్లకు వాయవ్యమున జేయు గజముల విశాలముగల యొక స్థానమును దిల్లి ఆహాయి కర్త సాక్షును పట్టాలములను వైబడి బాని బట్టిన జర్మనీయులు బ్రకటింపిరి. కాని యీ స్థానమును వెంటనే చురల స్వాధీన బరచుకొంటిమని ఫ్రెంచివారు బ్రకటింపిరి.

జర్మనీయులకు గలిగిన నష్టము.

లండను మార్చి 11.—వెర్దెయొద్ద జర్మనీయుల సేనలో కోట 1 కి 1 కి జేలకుండి నష్టమైనది న్యాయాధ్యక్షుల పాఠ్యము ప్రతిక సంకటములలో పొనినానన్న యాతడు తెల్పుచేయుచున్నాడు.

జర్మనీ సేనధ్యంసముగుట.

జేరికు మార్చి 18.—వెర్దెయొద్ద నష్టములు స్పష్టము అని జర్మనీయులదొంగట తమప్రజల నమ్మించుచుండిరి. అధున సత్తును 2 కు తలసేయైన జర్మనీయులకు నష్టములు కుండ కలెనని ఇటలీయులు వాదనచేయుచున్నది. వాత్సల్యము వై జర్మనీయులు తుదిసాక్షియొద్ద నష్టములను వారికిక నష్టములు గలిగియుండవలెను. జర్మనీయుల మేలిసేన మును ధ్వంసమొనరించు చుంటిమిగాని వారిభివృద్ధి కెంద సేరకుండినది ఒకవైపు న్యూవార్లకు వారి నెనని అధికారులు ప్రకటించిన విమర్శనమున కలదు.

రష్యా

రుష్యావారు మాండునగరు బోవుట.

లండను మార్చి 11.—నూతన ప్రతికారముల చర్య నడుపుచున్న యొక ప్రత్యేకముగా రిజానుదాటి వదిమెట్లవరకు బోయి యుద్ధమునకి వెటో గాగ్నె యుద్ధమును దెలుపుచున్నాడు. (రిజా అనునది నల్ల సముద్ర తీరమున పెరివిబాండు నకు తూర్పున 51 మైళ్లలో ఉన్నది.)

రుష్యావారి గమ్యస్థానము

లండను మార్చి 11.—తుమ్మ సామ్రాజ్యమును కెందు భాగములనుగ్రహించుట ఆర్మీనియాలోని అల్లెగొండలను బట్టుట రుష్యావారి యుద్ధేతేమియున్నది అని వాషింగ్టను విలేజు న్యాయాధ్యక్షుల యొక్క ప్రతికారము ప్రాసెను.

(అల్లెగొండల యనునది ఆసియా మైనరునకును సిరియాకును ఉద్ధృతమును గుళువులను యొక శత్రుస్థానము— ఇది వై ప్రాసెను నూరు మైళ్ల తూర్పున ఉన్నది.)

గ్రీసు

అగ్నిహోత్ర వివర్త.

ఏథెన్సు—మార్చి 11.—వాగ్దాదు యనుపదారి కంపెనీ వారికి ఆదా వాలోనున్న కిచ్చేర్ గృహముల అగ్నిహోత్రము వలన ధ్వంసమైనది. ఇందులకు నిరీక్షణులారకులనుచున్నార.

కాన్స్టాంటినోపల్ లోని రాజుగారు

సలూనికాకు బోకుండుట.

లండను మార్చి 11.—మీరు సలూనికాకు బోయినవో మిత్రమునందలియెట్లన్నీ హక్కును బ్రకటింపికా రనుదురు. ఇట్టిది మామనిరీధికారముగ మేము గణించుచు జర్మనీయులచేత కలిగింపినవివరలన కాన్స్టాంటినోపల్ రాజుగారు సలూనికాకు బోవుటను మానుకొనిరి.

బల్గేరియా

బల్గేరియాలో అసంతృప్తి

ఏథెన్సు—మార్చి 11.—బల్గేరియాలో ప్రజలకు కుప్పికొందియున్నది. సంధిచేసుకొనవలెనని ప్రజలుచేయు వధిలను వైకొదొంగులు దాడిజ్యముచేసి యణగద్రొక్కుచున్నార.

బల్గేరియా రుమేనియా సరిహద్దులందు బోరాటము.

లండను మార్చి 13.—రష్యావారియొద్ద బల్గేరియా సరిహద్దులందు కావలిధుడొకడు రుమేనియా హద్దులందు యొక పదవిలోనుండి సరకుల వెక్కిరించుచున్న రుమేనియా యొద్దమీద తుపాకి బాతుచేసెను. ఈయొద్దను బల్గేరియా వారి తీరమునకు బోవలసినదని అస్ట్రీయావారియొద్ద నావలోని వా రాజ్జాపించిరి. కానియొద్ద యధికారులందరికీయొకసంతు నలన వాడు ఓడమీద ఫిరంగులనుబాతుచేసిరి. రుమేనియా వారి భటులు ప్రతికారముగావించిరి. ఇరువారులవారిలో ననేకులు నష్టమెరి. అనిబడెన్ననుండి డెయిలీ మెయిలు ప్రతికర తంపినచేసెను.

మెసపొటేమియా

జర్మనీయులయొద్ద జపానీయుల అభిప్రాయము
టాక్సియో మార్చి 13.—జర్మనీయులు కుట్రచేయుచుండిరి. కాని ప్రజలందరు అంగ జపాను రాజ్యముల మెత్తి యుండే సాహజుత్వము కనుపరచుచుండిరి. జర్మనీ తేజమును అనుగంటింపవలయునని జపానీయులు కోరికయని రూటరు ఏజెంటుతో ప్రసంగవశమున ఓ కూర్మాప్రభున నెను.

జపాను

జనరలు ఎయిల్వూడుగారు వెనుకకుబోవుట
లండను మార్చి 12.—ఈ నెల 8 వ తేదీని జనరలు గారు ట్రెగ్గినది కుడిగట్టునకు 8 మైళ్ళదూరమున యుద్ధకా

ర్యములజరిగిరి. కాని నీరుదొంగక పోవుట వలన మరలవచ్చి రిజనరలు తమ గారు తెలియజేసి ట్లు ఉద్యోగులు ప్రవరించిరి.

జర్మనీ

జర్మనీయుల సొకాదళ గమనికలు

లండను మార్చి 11.—జర్మనీయుల సొకాదళ మిటికల బయటికి వచ్చెనని తెలిసెను గద. సమద్రమున చురల మందు గనుల బెట్టుటకై యది వచ్చియుండ వచ్చుననుచున్నాడు. జర్మనీయుల విధానమున మందు గనుల వరులు విస్తారముగ నుపయోగింపబడుననుచున్నాడు.

టర్కీ

డాన్డెనెల్సులోని గనులను దీయుట.

ఏథెన్సు—మార్చి 11.—జర్మనీయు జలాంతర్గాములు నల్ల సముద్రములోనికి బోవుటకువలయు డాన్డెనెల్సులోని మందుగనులను దీసివేసిరట.

కాన్స్టాంటినోపల్ లోని జనముల కలవరము.

లండను మార్చి 11.—కొరతమువారి ప్రతికారములను దినుము కాన్స్టాంటినోపల్ లోని జనములకు వ్యతిరేకముగ నల్లరులను పురికొల్పుచున్నాడు. ఈకలవరములకు రక్షకభటు లణవలేందకు ఉన్నాడు అని మార్చి 10 ను బోవుటకు ఏథెన్సు విలేజుకు వాయించుచున్నాడు.

ఎన్నఁదా మాకు

ఎన్నఁదా మాకు గెవరు మాత్రముగావించ బ్రయత్నించి నదియు తనితరవివరములను తెలిసికొనలేము. ఆయన స్మృతి దప్పియున్నాడు అని సి. వి. గెల్లెనునట్ల వార్తవచ్చెను.

సరసమోహనసభ నాటక ప్రదర్శనము.

సభవారు గతరాత్రున సామంతులను గుప్తానిధి నాటక గ్రంథకర్తలగు కృష్ణమాచార్యులవారి సానితీ నాటక మును ప్రదర్శించిరి. నీటిలో రంగులపిచ్చులును కొరయడ దగ్గియున్న వి. హోస్టల్ ప్రకటనమున గుమారిపాత్రధారి కొంత వరప్రకటనమునుగ చేసెను. నాటక కొనసాగుచునని సానితీ ప్రకటనల పాత్రధారులు సంగీతమున కత్తిరికముగ పాద్రావ్యత నొసగిరి. వాచివ్రులకు గావించుచుమానవిజ్ఞాన పరిశోధనయలైనను నాటకమున ప్రధానము భావచేస్తా ప్రకటనమును వీరు చాలవరకు కృషిచేసవలసి యున్నాడు ఈహిందోపదేశమును తెక్కినపాత్రధారు లందరును గమనింతురు గాక.

మొత్తముమీద పాత్రధారులందరకు సంగీతమున ముగిసి లేలుటచే నారిసోట వెడలుబాటులేనో వారి ముఖమున కనబడు భావమేమో సభ్యుల కినుమంతయును గోచరము కాలేదు. ఈ జోటును వీరు సమరియకొని సంగీతమున, సహాయములముగ నుపయోగించుకొని రస సుభోగమునకు ప్రాధాన్యముసంగి తమ సంఘమును ఉన్నతస్థితికి గొని, వత్తురు గాక యని కోరుచున్నాము.

విక్టోరియా సాంకేతిక పాఠశాల:—ఈనెల

24-వ తేదీ కుక్క వారము సామంతుల 5 గంటలకు ఎ. జి. మా. కాన్స్టాంటినోపల్ అస్ట్రీయన్ కింగ్ డొమినియన్సు విక్టోరియా సాంకేతిక పాఠశాలకుందిరములో వైచారకాలా సాంకేతిక సభ జరుగును.

కోరికార్దము కన్య:—ఈనెల 18 తేదీనుండి ఆర్. మెహ్తాకన్యగా కందోక కార్యమునకు నియోగింపబడుట వలన ఆమెస్థానమున వైదాపేటలోని ఉపాధ్యాయ కళాశాలమున కిందకు గార్తను విషయములను పర్యవేక్షించుటకు కోరికార్దమకన్యను నెలకు రెండువందల రూపాయల జీతమువై నియోగించిరి.

మదరాసు కార్పొరేషన్.

1916 వ సంవత్సరం మార్చి నెల 20-వ తేదీ సోమవారము మధ్యాహ్నము 12 గంటల సమయమున 1916-17 సంవత్సరమునకు కావలసిన నాణ్యముగు ఉపవలు శుభ్రముయినవి నష్టము చేయుటకు గాను పెట్టుకొనబడు క్రొత్త రుండులు కార్పొరేషన్ ప్రసిద్ధులవారు ఆలోచించెదరు.

కార్పొరేషన్ ఆఫీసు మదరాసు
పాల్కు డి హార్టు మెంటు,
11 మార్చి 1916.
కె. రాఘవేంద్రరావు
బి. ఎ; ఎ. బి. సి. ఎం.
ఆఫీస్ పాల్కు ఆఫీసు

చెన్నపురి శాసన సభ

నిన్నటి దినచర్య

నిన్న సాంఘికాలను ఫలహారమైన తరువాత శాసన సభ్యులు తిరిగి సమావేశమైరి. పోలీసు ఖర్చులకు పరిశోధన సామ్య ఇయ్యవలసినదని ఇండియా దొరతనమువారిని కోరుటకు రాజచంద్రారావుగారు తెచ్చిపెట్టిన ఖర్చుల యంగీకారమునకు వచ్చినప్పుడు ఓడిపోయినది. 16 గంట తీర్మానమునకు అనుకూలముగను, 23 వ్యతిరేకముగను మూట్టాడిరి.

పోలీసు ఖర్చులను రూపాయి 8 లక్షలరూపాయలను కల్గించి ఆసామ్యము గానియులలో కొద్దివేలములకు కేంద్రీయవలసినదని. రాజఅయ్యంగారు ప్రతిపాదించుచు 24 వేల నుండి పోలీసునిబ్బంది 32 వేలకు పెరిగినదని వెలవిచ్చిరి. కాని స్టేబిలిటీలలో 4 వేలనుండికి చదువు సంధ్యలు రావు. వారికి 8 రూపాయల వంతు న జీతము నుట్టుచున్నది. పీఠంపదవి పని చాలించుకొనవలసినదని కోరినయెడల 84000 రూపాయలు కలిగినప్పుడు. తరిమ్యు కొనిస్టేబిలిటీల ప్రారంభమునండి వదలిరూపాయల జీతము ఇయ్యవచ్చును. సామ్య కలిగినట్లే ఉపాధినికొకటి మున్నది. తాత్కాలికపునిబ్బందిని తీసివేసినందున 120,000 రూపాయలు మిగులును. తాత్కాలికపు నిబ్బందిని వేయవలసినదని నుండిరి.

దొరతనమువారికతమున సర్ వారోల్లు మూలమున సమాధానము చెప్పిరి. దొరతనమువారు చురుకైన ఖర్చుచేయుచున్నారని, కనుకరచలేదనిరి. పోలీసుకమిషనరుగారి సిఫార్సుల ననుసరించి, పోలీసును పునర్నిర్మాణముచేయు ఏర్పాటులను అనుమతించితిమి. పోలీసునిబ్బంది 80 వేలనుండి కనక ఉండుటకు సరైనది లేది. ఈసిబ్బంది కేంద్రీయ ఎక్కువో నిర్ణయించివెప్పట కష్టము. వేయి మంది జనుల కొక కానిస్టేబిలిటీ వంతు న న ఉండవలయునని, పోలీసు వ్యవహార సంస్కరణమునందు అనుభవమున్న వారొకరు వెలవిచ్చి యుండిరి. ఆ సంగతినిబట్టి మావీస యెడల చెన్నరాజధానిలో 41 వేలనుండి కానిస్టేబిలిటీ ఉండవలసి యుండును. ఇప్పుడు 31వేలనుండే యున్నాడు. ఇంతవలసి యవసరము. తన సమీపముల పోలీసు స్టేషను ఉండవలయునని ప్రజలు కోరుతున్నారు. కావున పోలీసు నిబ్బందిని కల్గించుట మంచిది కాదు.

చెన్నపురి రాజధానిలో 41వేలనుండి కానిస్టేబిలిటీ ఉండవలయునని మూలమున నాచన ననుసరించి ఇప్పుడు లోటుగ నున్న వారిని భర్తీచేయుటకు రాను రాను దొరతనము ఖర్చుచు పాచ్చించుచు వచ్చినయెడల సమయము నుండునని శ్రీ గంగారావు చెప్పిరి. పోలీసు కొత్త యేర్పాటులను సేరముగా కల్గించలేదు. కావున ఆ వద్దకును గురించి, తిరిగి యోచింపవలయునని శ్రీ గంగారావు సూచించిరి.

41వేలనుండి కానిస్టేబిలిటీ ఉండవలయునని ఆదర్శముగ పెట్టకొనవలసినదని, అందువలన ప్రజలకు వ్యయభారము వృద్ధియగుననియు, రాజచంద్రారావుగారు చెప్పిరి.

నిబ్బందిని కల్గించుటకును పోలీసు సామ్యము తగ్గదని ఆయా సంగతులను చూపించుటకు రాజయ్యంగారు ప్రయత్నించిరి.

తీర్మానము వోటుకువచ్చినప్పుడు ఓడిపోయినది.

శ్రీమంతుల సంబంధించిన ఖర్చులనువలె సర్. పి. ఎన్. కనస్వామిఅయ్యగారు ఉపకరిమించి చిల్లరరేవుల యభివృద్ధినివలె యోచనయు చున్నదని ఇదంబరవాధ మొదలయ్యగారి ప్రశ్నకు సమాధానిచ్చిరి.

బిల్లింగులను కట్టుటకై 9.15 లక్షలను నుడింపువేసిరి. శ్రాత్త యెలిమెంటరీ పాఠశాలల పెట్టుటకై ఒక లక్షరూపాయలను అదనముగ ఖర్చుపెట్టింది అంతసామ్యము బిల్లింగు ఖర్చులలోనుండి కల్గించి భర్తీ చేయవలసినదని తీర్మానమును ఏ. నుబ్బరాయలు రెడ్డిగారు ప్రతిపాదించిరి. రయతులకు చదువు సంధ్యలు రావలెన్న ప్రాథమికవిద్య వ్యాపింపజేయు వలసి యుండును. ఈయన సరము ను మూలము గారు గ్రహించి 1913-14 లో రెండులక్షలరూపాయల అదనముగ నుడింపువేసిరి. కాని తరువాత సంవత్సరములో ఆసామ్యము శ్రాత్తపాఠశాలలను పెట్టుటకు వినియోగించుట లేదు. ఉపాధ్యాయుల జీతములను వృద్ధిచేయుటకును ఉత్తమక్లాసుల నేర్పాటుచేయుటకును 1-27 లక్షలరూపాయల నిసంవత్సరము నుడింపువేసిరి. ఇంతఖర్చు పెట్టుచునేయున్నారని. దీనిలోపాలు శ్రాత్త ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలను పెట్టించుటకును కొంత ఖర్చు చేయవలయును. పోలీసు సవినసైక్లర్లకు బిల్లింగు

నులను కట్టించుటకై 2.06 లక్షలను అంచనావేసిరి. వారిలో నుండి ఒకలక్షసామ్యముగని వారిని కొత్త ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలకొంది వినియోగింపవలయును.

ఏదో ఒక వద్దటి సవనంబించి విద్యార్థినివలయులకు సామ్య ఖర్చుపెట్టుచున్నది ఒక చెన్నపురి దొరతనము వారే కాని ఇతరులు లేదని మూలముగారు చెప్పిరి. రెండు లక్షల వంతున విద్యా విషయములకు కొన్ని సంవత్సరము క్రిందట మంజూరు చేసిరి. ఇండియా దొరతనము వారప్పుడు రెండు లక్షలను నిచ్చెదరని యనుకొనితిమి. వారింతవరకు అట్లు చేయటన్న ను మేము మార్చితిమి. రెండు లక్షల వంతుననే ఖర్చు పెట్టుచున్నాము. రాజధాని ఆదాయము మొత్తమువీడ లక్షలు వృద్ధి కాగా వానిలో సగము విద్యాభివృద్ధికి ఇయ్యవలయు నున్నది. 1914-15 తరువాత కొత్తగ ఇంచుమించు 8 వేల పాఠశాలలను పెట్టించితిమి. మామూలు లాగుననే 2 లక్షల రూపాయలను ఈ సంవత్సరము ఇచ్చితిమి. అంత కంటె అదనముగ ఇచ్చుటకు ఏములేదు. పోలీసు బిల్లింగు లకు యేర్పరచిన సామ్యము కల్గించి యిచ్చుటకు సిగ్గులేదు.

కొత్త మూలము వృద్ధిచేయుటకు ప్రాథమిక విద్యను వ్యాపింపజేయుట అవసరమున ప్రీవీసా కౌన్సిలుగారు చెప్పిరి. వారునుకొట్టుచుండిరి. ఒకకోటి నుండి విద్యాసౌకర్యములు లేవు. గత పది సంవత్సరములలో నూటికి 8 వంతులు జరగవచ్చు వృద్ధియైతి. కాని చదువుకొనినవారు నూటికి 6 వంతులకంటె పాచ్చలేరు. ఇతర కారణముల వలన సామ్యము కొని నిజంజేయు సామ్యము విద్యకు ఖర్చు చేయవలయును. ఆయంచర్ల కృష్ణారావు. బి. ఎన్. శ్రీ గంగారావు తీర్మానమును బలపరచిరి.

అప్పటికి 5-30నిమిషము లయినందున అంతటితో సభ ముగిసినది. రేపు తిరిగి 11 గంటలకు సభ సమావేశమవును.

నేటిదినచర్య

అసభ్యుల విషయచర్య

నేడు తిరిగి 11 గంటలకు చెన్నపురి శాసనసభ ప్రారంభమై ఆయనయనివలయును చర్చించుచున్నది. ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలకు ఒకలక్ష అదనముగ ఖర్చుపెట్టవలసినదని ఆసభ్యులనుబ్బరాయలరెడ్డిగారు తెచ్చిరి. తీర్మానంబందేవులను ఆ సభ్యులు జే. పాచ్చి స్టేషంగారు సమాధానము చెప్పిరి. ఎలిమెంటరీ విద్యాభివృద్ధికై ఇప్పుడుసామ్యము గురించి స్టేషంగారు చుచ్చుటించి తద్వభివృద్ధి కీసామ్య చాలియొన్నదనిరి. మాదకతరగతి ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలను వాల్వతరగతి పాఠశాలలకు చేయవలసిన యవసరముగురించి వారు తెలిపి మొదట ప్రాథమికవిద్యను యెక్కువజేతు వహించుటమంచి దని తనకు తోచుచున్నట్లు వెలవిచ్చిరి. ఇందుకు రెండులక్షల అంతవరకు కొత్తపాఠశాలలను ఖర్చుపెట్టవలయుటవలెవులను రెండులక్షలను ప్రాథమికవిద్యను పెట్టవలసియుండును. ఇప్పుడు దొరతనమువారు కొత్తగ పాఠశాలలను పెట్టించడ లనుకొలేదు. అయినప్పటికిని, ఎలిమెంటరీవిద్యాభివృద్ధికై వారెంతయో కృషిను వహించుచున్నారు.

1913-14లోను, 1914-15లోను ఇచ్చిసామ్యమురాను చంద్రారావుగారు తనవేటు వేసిప్రతిసంవత్సరము అదనముగ నిచ్చుచున్న సామ్యముల నెంతవరకు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలలో న్నానునను వృద్ధిచేయుటయందు ఖర్చుపెట్టుచున్నారని రాజచంద్రారావుగారు ప్రశ్నించిరి. అందుమిత్తే ముత్తమ ఖర్చుపెట్టుచున్నారని వారియభిప్రాయము. పోలీసుబిల్లింగుల క్రిందపెట్టుసామ్యము లక్షరూపాయలకుకల్గించి ఆ సామ్యము ప్రాథమికవిద్యకు వినియోగించవలసినదని పేరుకొరిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు విద్యాభివృద్ధికిచ్చుచున్న గానింట్లు విషయమై, రాజచంద్రారావుగారు చుచ్చుటించుచు ప్రయత్నిం విద్యాసంబంధములలో తక్కినరాష్ట్రములలో సమానముగ చెన్నపురిరాజధానికి గానింట్లుఇచ్చుటలేదని చెప్పిరి. కావున ఆ సంగతిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయవలయును.

ఆసభ్యులు సరసింపారానుగారుమాడ చుచ్చుటించి, ఈ తీర్మానము సంగీకరించుటకును ఎలిమెంటరీవిద్యకు గాను ప్రతి సంవత్సరమును ఇంతింతసామ్యము ప్రత్యేకముగ నిర్ధారణ కాగలదని పేరు చెప్పిరి.

నుబ్బరాయలరెడ్డిగారు వారునుమాటలతో సమాధానము చెప్పిరి. తీర్మానము సంగీకరించవలసినదని దొరతనమువారిని కోరిరి. రాజచంద్రారావు ప్రీవీసాకౌన్సిలుగారుతనయొవన్యాసములలో కనపరచినలెక్కలందు కొన్ని లోపములన్న నెవ్వులరెడ్డి గారు నూదించి నంగరాష్ట్రమునుండి కొన్నియంకెలను చదివి వీనిని మద్రాసులెక్కలతోపోల్చి మనరాజధానిలో ప్రాథ

మికవిద్య యభివృద్ధి యగుచున్నదని చూపిరి. గొ. సభ్యులు పోలీసు వ్యయములను చెప్పిన అక్షేపములను గురించి ప్రశ్నించిరి. ప్రభుత్వమువారు జేతుకొని అక్షరాసభివృద్ధికు పోగొట్టి ప్రాథమికవిద్యను అభివృద్ధి చేయవలయునని ప్రత్యేకము అతులతపడు వారేమైనను అంతమాత్రముతో జేత కాంతిని ప్రవాతేయమునకు కారణభూతులను పోలీసు నిబ్బందిని పాచ్చుచేయుటకును ప్రయత్నించుచుండిరి తెలిపి తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ మూట్టాడిరి.

తీర్మానము ఓడిపోయినది.

గొ. శ్రీ గంగారావు విద్యావ్యయములను 50 వేల రూపాయలు ఎక్కువజేసి వెనకబడియుండు ప్రశ్నకులలో కొత్త ప్రాథమిక విద్యాలయములను స్థాపించవలసినదనియు, ఈ 50 వేలలను కట్టడముల కీర్తి కనుంజి కల్గించవలసినదనియు ఉపసాదించిరి. శ్రీ గంగారావు రాజధానిలో అనేక భాగములందు వెనకబడియుండు తరగతులకు ప్రాథమికవిద్యకేర్పి తీరవలసి యుండునని చెప్పిరి. ప్రాథమిక విద్యకుతనముగ గత రెండు మూడు సంవత్సరములనుండి స్థాపక ప్రభుత్వమువారు చూపుచున్న సానుభూతికి వానికి నంజనము లర్పించిరి. ఆ కారణముచేతనే సంవత్సరమున ప్రాథమిక విద్యవిద్యకై పాచ్చుగానింట్లు లభింపకు విజేతముకాదు న్నను మూడు వాయిదా మందలములలో వెనకబడియుండుతరగతుల ప్రజల యొక్క అభిప్రాయములకు మెలకెట్టుముగ నున్నదో ఒక పర్యాయము ప్రభుత్వమువారు రాలొడింపవలసి నదని కోరిరి. చిత్రాక్ష, విభావపట్టులను అంతప్రకారము కోయంబుత్తూరు జిల్లాలలో వెనకబడినవానికి కరకంబువిద్య ఎంత వీరగితిలో ఉన్నదో నూత్నముగ చూపుటకు బహుశా ను ప్రయత్నించిరి. చుట్టమంది ఇంతకంటెకు వారున్నకు ఈజిల్లాలలో నంతటను వెనకబడినవారి ప్రాథమికవిద్యవ్యాప్తము బహుమద్ధితిలో నున్నదని. కాబట్టి వారికినిచ్చు ప్రాథమిక విద్యనివలయును ప్రత్యేకముగ వారినింపవలసినదని కోరిరి.

గొ. మూలమున తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ మూట్టాడుచు శ్రీ గంగారావు విద్యచక్కల లేకునేసేవాద మనకు ప్రత్యేకము ప్రాథమికము నిచ్చుటకు వీలుందన్న అవసరము నడపించింపును. ఇప్పుడుకొలంబురెడ్డిగారి ప్రాథమిక విద్యబహుమద్ధిని శ్రీ గంగారావు ఒత్తకొనిరి పరక వారు తీర్మానమును ఉపసాదించుకొరిరి.

శ్రీ గంగారావు రాజచంద్రారావును బోధకాభ్యాసక కళాశాల స్థాపించుటకు 75 వేల రూపాయలను ప్రత్యేకము కలపవలసినదనియు అంతసామ్యము పెట్టవలసి యిచ్చిరి. తగ్గిన వలపినదనియు తీర్మానము నుపసాదించిరి.

ఆర్థిక సభ్యులు చేత వారితనమును ముందుపెట్టు వచ్చును తనకెంతో యాశలేదని పీఠిక చేసిరి. అయినను ప్రభుత్వము వారు రెండు సంవత్సరములకు పూర్వము రాజమండ్రిలో ప్రత్యేకము బోధకాభ్యాసక కళాశాల యొంద కిగిలినవలయున్నదని యంగీకరించిరి. నుజ్జీకుంబు బోధకుల యొక్క యవశ్యకతకుజ్జానకమునుగొనుచున్నను ద్రవ్యములేక నువదము వెనకకు పెట్టవలసియుండును. అందున ఇప్పుడు ఇండియా ప్రభుత్వము ముయొక వాయిదానుకొను ఉపయోగించు కొనును. తత్తన వచ్చియున్నందున ఈ తీర్మానము ఇప్పుడు తెచ్చుటతనకు నువవలెగి యున్నది. ప్రభుత్వమువారు పోలీసుల మాన మాత్రము ప్రేమ ఉండును. పట్టెల మాన వీనిని మాన ప్రస్తుతపు ఆదాయ వ్యయ పట్టికలో చేర్చవలసినదని శ్రీ గంగారావు కోరిరి.

స్టేషంగారు ప్రతిభుత్తర మిచ్చుచు ఇండియా కొర్య దప్పగారిచే నివయము మంజూరు కాలేదనియు అంతవోడనే కళాశాల ప్రాగంభింప బహుమియు చెప్పిరి. తెలుగు జిల్లాలకు ఒక బోధకాభ్యాసక కళాశాల అక్కరపడునని కానపని యున్నదని తామెనచుచు మియు త్వరలోనే నానిన ప్రారంభింప గానుచు చెలియజేయుచు తీర్మానము నెవ్వరి. అయి మొదట ఉపసాదనను తీర్మానము నుపసాదించు కొరిరి.

శ్రీ గంగారావు విద్యావ్యయములను ఒకలక్ష రూపాయలకు పెంచి నివిల ముకొరకల ఇంజనీరింగు పాఠశాలను రెండ్రిని ఈరాజధానిలో స్థాపించవలసినదనియు ఆవ్యయమును కట్టడముల కీర్తి క్రొంద కల్గించవలసినదనియు ఉపసాదించిరి. గతవత్సరము రాజచంద్రారావు గారి తీర్మానమున ఉపసాదించి రనియు ప్రభుత్వమువారుచూచు దీనిని సానుభూతిగా వారినించెనను ప్రాధాన్యము చేసిరియు తెలియపరచిరి. 1913 న ప్రభుత్వమువారు భరతేశ్వరమునంద ఒక మెకానికల్ విద్యాలయమును స్థాపించుచు వాగ్దాముచేసి ఏలూరు వద్ద కొరిరి. ఇప్పుడు కల ఇంజనీరింగు కళాశాలలో కల్గించి

మంచి బాంబులను పోలీసులకు పంపించినందుకు గౌరవపూర్వకముగా నున్నందున ఆంధ్ర పత్రిక అత్యంత సంతోషమును వ్యక్తము చేయుచున్నది. ఆంధ్ర పత్రికకు పంపించిన బాంబులను పోలీసులకు పంపించినందుకు గౌరవపూర్వకముగా నున్నందున ఆంధ్ర పత్రిక అత్యంత సంతోషమును వ్యక్తము చేయుచున్నది.

గౌ. దివానుబాద్లకు రాజగోపాలాచార్యులవారు పంపించిన బాంబులను పోలీసులకు పంపించినందుకు గౌరవపూర్వకముగా నున్నందున ఆంధ్ర పత్రిక అత్యంత సంతోషమును వ్యక్తము చేయుచున్నది.

రాజగోపాలాచార్యులవారు పంపించిన బాంబులను పోలీసులకు పంపించినందుకు గౌరవపూర్వకముగా నున్నందున ఆంధ్ర పత్రిక అత్యంత సంతోషమును వ్యక్తము చేయుచున్నది.

రాజగోపాలాచార్యులవారు పంపించిన బాంబులను పోలీసులకు పంపించినందుకు గౌరవపూర్వకముగా నున్నందున ఆంధ్ర పత్రిక అత్యంత సంతోషమును వ్యక్తము చేయుచున్నది.

సర్దిఫేట్ల నిచ్చుట.

ఈ దివియ కాలమునందు పోలీసులకు పంపించిన బాంబులను పోలీసులకు పంపించినందుకు గౌరవపూర్వకముగా నున్నందున ఆంధ్ర పత్రిక అత్యంత సంతోషమును వ్యక్తము చేయుచున్నది.

ఇంజనీరు సీతారాంకేసు. ఈ నెల 11వ తేదీన మరల విచారణ ప్రారంభమైనది. జనసాక్షి ద్వారాను జోసెఫ్ గారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. మద్రాసు యొద్ద ఆవులు చాలివారముగ నున్నవి. అతడు నన్ను వానికి గడ్డినిమ్మని అడిగెని వాతో కెప్పుడు వాణే నెనుగానచెప్పిరి. నేనాసంగతి ఫీప్ ఇంజనీరు గారితో చెప్పితిని. ఆయన ఆ సంగతినిగూర్చి మద్రాసులో మాటలాడితిని వాతో చెప్పినట్లు జ్ఞాపకముకలదు. జనసాక్షి నందలి భూములపంపకపుబావితోలో కెప్పుడుగారికిందను భూమిగూడ నమోదుచేయబడి యున్నది. ఇందునుగూర్చి మద్రాసు వాడు వ్రాసెను. ఆభూమి కెప్పుడుగారికి దయాభూమిక ముగ నచ్చినదిగాదు. మాన్యుటబట్టి యిచ్చినది. సాధారణ ముగ అదవులలో భూములపట్టాలను బడసినవారితో కెప్పుడు గారిని సమానముగా చూడగూడదు. దొరతనమువారి కవులు మరకుల సేవగలి కాశ్వేతకవులు నిచ్చునగున కెప్పుడుగారు తా త్రాల్లికపు పట్టావాడదే యగును. ఈ భూముల నిచ్చుటలో గుర్రముల పెంపకమే ప్రభుత్వమువారిముఖ్యోద్దేశము. గుర్రములను పెంచుటలో చాలవలయునను కలసాగినయే కాకున జల సాగమున కెప్పుడుగారికి భూమి యియ్య బడినది. అని ఆయన చెప్పిరి.

మనరాసు కార్పొరేషన్

1916-వ సంవత్సరము మార్చి నెల 21-వ తేది మంగళవారమునాడు జరుగ నున్న మదరాసు కార్పొరేషనువారి జనరలుమీటింగునయ మున నీక్రింది తీర్మానముల నువచాదించెద నని మ-రా-రా-శ్రీ టి. రంగాచార్యుగారు తెలియపరచి యున్నారు.

“1. (ఎ) ప్రకృతమున గవర్న మోటు వారి వలన ఉద్దేశింపబడి, అంగీకరింప బడియున్న ప్రకారము సైవలువర్క్సు జేయుచుటకుగాను ప్రస్తుతపు కార్పొరేషను ఆర్థికస్థితిని గమనించిన వీలు లేదనియు, అందుకుగాను కాగల వ్యయమున మాటికి ముప్పాతిక వంతున గవర్న మోటువారి సంగుటకు పూచీపడిననే తప్ప కార్పొరేషనువారి రావనులను నెగవేర్చ జాలరనియు, అంత మొత్తము నొసంగుటకు గవర్న మోటు వారు యిచ్చగింప నిచో కార్పొరేషనువారికి వలయునంతవరకుచక్క గ కనులను పూర్తిచేయుచుటకు గవర్న మోటు వారు ఉత్తరువుల నొసంగుటకుగాను కార్పొరేషను వారు గవర్న మోటు వారిని కోరు చున్నారని యును

(బి) రాగల 7 సంవత్సరముల లోపల 20 లక్షలకన్న నెక్కువ మొత్తమును సైవలు వర్క్సుకుగాను కార్పొరేషను ఋణముచేయ జాల దనియును గవర్న మోటు వారికి కార్పొరేషను వారు తెలియపరచుకొను చున్నారు.

2 ప్రవండెంటు వారును మిస్టర్సు ఏ. జె. లీప్; కె. ఎ. అయ్యరు; డాక్టరు టి. ఎ. నాయుడు; టి. రంగాచార్యులు; వీరలలో గూడిన సంఘ మొకటి జాగ్రత్తతో కార్పొరేషను లాభముల హెచ్చించి నష్టముల తగ్గింప నాలోచించుటకుగాను వీర్పరుపబడవలయుననియు ఆసంఘము వారు రాగల ఆగస్టునెలలోపుగ కార్పొరేషను ఆచార్యుల వద్దజేయుటకును వ్యయములను తగ్గించుటకును తగిన సాధనోపాయముల నాలోచించి తెలియపరచవలయు ననియు.”

కార్పొరేషన్ జనరల్ మీటింగు, 18 మార్చి 1916. జె. సి. మొలార్ని, ప్రెసిడెంటు.

ఆంధ్ర పత్రిక - దిన పత్రిక

చందా వివరము.

12 మాసములకు	...	రు. 15-0-0
6 "	...	" 7-8-0
3 "	...	" 3-12-0
1 మాసమునకు	...	" 1-4-0

ఆంధ్ర పత్రిక - వార పత్రిక

12 మాసములకు	...	రు. 2-8-0
సంవత్సరాది సంచికతో	...	" 3-8-0

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, చెన్నపురి.

కస్తూరి

విశిష్టరంగులకు, కలరాకు, సందికి, బాలెంతకు, రోగములకు, వాతములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు, పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైనమందిని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని, కస్తూరి బంగారమునకన్న ప్రിയ మగుటచేతను, నవసర సమయములందు దొరకుట దుస్తరము. మాడిపోయందలి కస్తూరి యందు దితరపదార్థము లేవియును జేర్చబడవు. ఇంత వరకు మా తావునుండి కొనినవారల కి విషయము తెలిసియున్నది. కొనినవా రొకసారి కరీషించిన నిజము తెలియగలదు. అట్లుచేయుటవలన కలితికస్తూరిని గొని మోసపోరు. తులం 1-కి రూ 10-0-0

మోహనీ తైలము

5 తులముల నూనె సీసా 1-కి వెల 0-12-0

ఇది మెదడుకు చలువ జేయును. కండ్లమంటను మాన్పును. వెండ్రుకలు పెరుగును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునువు చేరును. మనోహరముగా నుండును. సువాసన గలిగి యుండును.

ఇది మనోహరముజేయు విద్యాభ్యాస, పీడార్థ, ఉద్యానముల మెదలగు వారికి ముఖ్యద్రవ్య, విశ్రాంతి నిచ్చును.

తామర తైలము

ఒకడబ్బి వెల 0-4-0, పోస్టుఖర్చులు సహా 0-6-0

మా తామర తైలము ఒక్కడబ్బి నూలుగు అణలకు కొని నాలుగైదు సార్లు రాచినచో డల తామర నిర్మలమగును. నయముగాని మెదల విషా నాలుకనాలు తిరిగి తీసికొన వచ్చును.

ఈతైలమును ఒకసారివాడిన నుఖపడగలరు దీనిని రాచిన మంటయుండదు. చర్మము నలుపెక్కదు. అమృతాంజనం డిపో, 109, శ్రీకోట, హిందూ అమృతాంజనం డిపో, 7, రంబు నెట్టిపిడి చుర్రాడు.

బమ్మెర పోతరాజు కవి.

శేషాద్రిమణి కవులు

I

బమ్మెర పోతరాజు ఎచ్చటివాడు? ఏ వంశము? జన్మగ్రామ మెది? యువ వివాదము చాలమునుండి జగమున్నది. మనరాసునుండి యొకత, బల్లారినుండియొకరు, మతియొకటనుండి యొకతరు వాదప్రతివాదము లొనరించుచుండిరి. గాని దేశసేవ యొకరి యథార్థము స్థాపించి విరుద్ధాభిప్రాయముల రూపుమాపినవా రెవ్వరు లేరు. కాననే యీ వివాద మింతటియ మొదలు చివర లేకున్నది.

బమ్మెర పోతరాజుకొద్దివాడు? అను విషయము తెలిసిని పలువురు చరిత్రకారు లే చేసియు వ్రాయుదుర గదా మండలములోగ్రెయింటిమిట్టరివాసి యని వ్రాసికొన్నాడు. దీనికి సరియైన గ్రంథాధారము, కానరాధారము కానరాదు. కాని భాగవతముననున్న యొకచరణములోయొక శిలాగరమునకే యెంటి మిట్టయును పీఠదండయును దీనియుంతురనిమాటలంపు. ఏకశిలాగర మనుచేరు ఒంటిమిట్టయును నెడ నవ్వయింపదు. ఒంటియనుట కేకయనుట సరియైనది. శిలయనుటానికి మిట్టయనునది సరియగు నర్థము కాదు. ఏకశిల అనిన శిలకేక అను నర్థమొందును. పోతరాజులులే వాగ్విసిరి, కాని యిట్టివాడు శిల యని దిద్ది రచియి మాయామిన్న దాటావపు ధ్రువులో నల్ల యన్న దని వాదించువాతో జవాబుచెప్పవలయువాని యీ క్రింది యంశములబట్టి పోతన ఒంటిమిట్టరివాసియే యనిన కాదని వాదించగలుగుదుము. పోతరాజు కాలమునను, అంతకు ముందు ను, ఇటీవలను కాననములందు, గ్రంథములందు ఒంటిమిట్టకు ఏకశిలాగర మను సామాంతరము కానరాదు. వైవిధ్యానిన వ్యక్తిత్వమిదిబట్టి యానామయ సరికాదు. ఆయ్యలరాజు రామ భద్రకవి రామాభ్యుదయమున ఒంటిమిట్ట యనియే వ్రాసి యున్నాడు. రెట్టచురమున నొంటిమిట్టయనియే వ్రాయబడి యున్నది. ఇట్లే ఇతర గ్రంథములందు, వే ప్రభాకరకావ్యి గారు వ్రాసియున్నాడు. ఇది యథార్థమని తోచెడిది. మొదలువులేకాక యితరులను ఒంటిమిట్టయనుటకు ఏకశిలాగర మని వాగ్విసియుండదు. దీనిబట్టి యెంటిమిట్ట కేకశిలాగరమను సామాంతరము లేదనియు నొంటిమిట్టకేలు, ఏకశిలాగరము కేలుని కానింపవచ్చును. ఒంటిమిట్ట ప్రకంపయటుంచి యొకశిలా గరమునుగూర్చి ప్రశంసించెను. ఏకశిలాగరమేయన ఒరంగల్లు అను పట్టణము. అది పూర్వము కాకతీయ రాజవంశముల రాజధాని, నిజామునందలములో నది వరంగల్ అనుచేరున వర్ణనపొందెనుచున్నది. పిరంగ-అన (కన్నడమున) ఒకటి. కల్ల-అన) శిలకాననే ఒరంగల్లునటును ఏకశిలాగర మనదగు నని యప్పటి వందేతులు సంస్కృతికరించిరి. ఈ ప్రయోగము జగత్ప్రసిద్ధమైనది. పిరంగల్లునటును ఏకశిలాగరమను ప్రయోగమును మిక్కిలముగ ప్రతాపరుద్రయమునకు గలవు. మతియు ఒరంగల్లులో శంభుని యాలయమందలికాననమునను కొలను పొక సోమేశ్వరుని యాలయకాననమునను అయినోయి అన పోతరాజు కాననమునను వేరేయి, ఇతర వేదకథానములను ఒరంగల్లునటును ఏకశిలాగరమని విశేషించి వ్యవహరించు బడినది కాన పోతరాజు వ్రాసికొనిన ఏకశిలాగర మెంటిమిట్ట కాదు. ఒరంగల్లు అని మాత్రము. ఇంత మాత్రమున పోతరాజు ఒరంగల్లువాని కాబాల దని పేరుమొలుగక పోలేదు. పోతరాజు ఒరంగల్లు ప్రాంతవాని యనుట కిట్టి యాధారముల నెన్నియో చూపినగాని విమర్శకులు నమ్మరు.

బమ్మెర పోతరాజు ఒరంగల్లునకు 24 మైళ్ల దూరమున నున్న బమ్మెరవాసి యని ఒరంగల్లు ప్రాంతముల గొప్ప వాడుక కలదు. కాన నీవిషయము మాభ్యాంశముల గ్రహించ బమ్మెరకు తెలియి. అచ్చట నీ విషయముల గ్రహించితిమి. బమ్మెర పోతన వంశము లిప్పటికి బమ్మెరయందు కలదు. వారు కాండీస్వ సగోత్రులే. వారి నిష్ఠుడు నెల్లుట్టవారిని యనుచున్నాడు. నెల్లుట్టవారనుచేరు జనగామనమావమున నున్న నెల్లుట్ట పాలించుటచే వచ్చినది వంశములు చెప్పుచున్నాడు. ఇది యథార్థమే. ఎట్లన బమ్మెర సమీపమున నున్న గూడూరు లో గూడూరువాడు కలదు. వారు నియోగులే, కాండీస్వ సగోత్రులే. బమ్మెరలోని ప్రకృతకవివంశముల భూతులే గాగ్రిమాంతరమున నుండుటచే నింటిపేరు మారినది. ఇట్లే బమ్మెరకు మూడుకొర్రులు దూరముననున్న వేల్పకొండ యను గాగ్రిమమున ఉత్తరాజువారను నియోగులకలదు. వీరును కాండీస్వ సగోత్రులే. పోతరాజు వంశములకు భూతులే. ఈవం

శము వృద్ధియైనకొలది, వంశయులకు బమ్మెరయను నింటిపేరు తొలగి రామరామ పామపేయములగు అస్వనిధులుగను, ఇంటిపేరును మారినది. బమ్మెరయను నింటిపేరుగల నియోగు లొరంగల్లు బమ్మెర ప్రాంతములలో లేరు. కాని కరీంనగర్ జిల్లా లోగ్గి వేములవాడ ప్రాంతములలో పెట్టుడకలదు. వారంద రుకాండీస్వ సగోత్రులే. ఈ కాండీస్వ సగోత్రులందఱుకలదు. వీరందఱు పోతరాజు బమ్మెరలోని నెల్లుట్టవారి మూలపురుషుడే యని వాగ్విసియున్నాడు. మతియు బమ్మెరలోనున్న నెల్లుట్టవారి యింట “వహ్నిభ్యదయను” అనునొక ప్రబంధముకలదు. అది నెల్లుట్ట వారాయణకవి రచించిది. అందాదివద్యులలోగొన్ని కథలమైపోయె గాన పోతనకు నీ కవిత్వము బాంధవ్యము తెలియవాయెగాని, అందలివద్యుని తద్యంతయును చదువు నీ వద్యములన పోతరాజు నెల్లుట్టవారి కంకితమే స్థిరమగుచున్నది. ఈవిషయమైన సంపూర్ణాధారములన్నియు సాంధ్ర సాహిత్య పరివర్తు వారికొసగి యున్నారను. పోతరాజు బమ్మెరని వాసియుకాదు నిట్టి గ్రంథరాజును బమ్మెర సమీపమున నెల్లుట్టవారివల గలదు.

భాగవతమున

“ఒక్క రాగానానికాకాలమున ప్రామాదరాగంబు రాకంగని... గంగకుంజు క్రిందకులిది... న హేశ్వరధ్యానంబు జేయుచుండినప్పటికి లోచనమందలై యున్నయెడ... తగ్గవ న్నందము. 16.

అను నీ వచనముకలదు. ఇది పోతరాజు నివాసస్థాన నిర్మాణ కంఠయో నవోయరదుచున్నది. దీనిలో పోతరాజు చంద్రి గ్రహమున స్నానార్థమై గంగకుంజు జోయినటుల నున్నది. గంగానది కాకితుండికలదు. మనపోతరాజు పాద చూయై చంద్రగ్రహాని స్నానార్థమై కాకితివోవువా? అట్లు పోదలంచిన గ్రహముని నిర్దేశించుకొని నిర్దేశ దినమునకంతి దూరమందలి గవ్యస్థానము చేరగలరా! భక్తిరంజన గాకే జోయి యందుననుకొనిన “మరలికొన్న దినంబుల కేక శిలాగరంబునకు జనదొడి” అనియేల వాగ్విసును. “జగ్రిం జగ్రిం భిక్యతే” యనునటుల నీ భాగవత వచన మందలి సందేహ మిభాగవతమందలి వచనమే తిర్వలయును. (భాగవతములో) ఈృతార్థకృత్యంబు నిర్దేశించినట్లు దివ్యి నెలంగి లేది మంతికొన్ని దినంబులకు నేకశిలాగరంబునకుం జను దెంచి యందు గురువృద్ధబంధుజనాభాతుండలై.

ప్రథమ స్కంధము 28

పోతరాజు నివాసస్థానమిదియనుట కి రెండువచనములే సాధకములు మొదటివచనములనక బోతరాజు చంద్రగ్రహాని స్నానార్థమై గంగకుంజు జోయినట్లెలిసికొంటిమి. రెండవవచనములను స్నానానంతరము కొన్ని దినముల కేకశిలాగరమునకు వచ్చిరిని తెలిసికొంటిమి. పోతరాజుగారు భగవద్భక్తులుగాన కాకిగంగకు స్నానార్థమైపోయి యుండవచ్చును. అనుచారల కిప్పుడు జవాబుచెప్పుచున్నాము. మరలకొన్ని దినంబుల కేకశిలాగరంబునకువచ్చి యని పోతరాజుగారి వచనముగలదు. ఒంటిమిట్టలోగాని బమ్మెరలోగాని పోతరాజుగారు వసించియున్న గంగకు గ్రహాని స్నానార్థము పోయి కొన్ని దినంబులకు రాజాలకు నరిగిరా. కొన్ని మాసములకునాడ నేకశిలా గరమునకు రాజాలకు. ఇతరవచనములు రెండేలుల నవ్వ యింపవలయును.

అంతము

“తాళ్లపాక చిన్నన్న”

I

తాళ్లపాక అనంతకృష్ణశర్మ గారిట్లు మామ వాగ్విసుచున్నాడు:—

కడదిన వేనదిసెలవులలో నేను శ్రీకృష్ణ కృష్ణారాజధానిని జూచుటకు వెదలియుండగా, నప్పుడు బల్లారిలో దను సాంతర్థిరీకోత్సవము ముగించుకొని శ్రీ ఆశేగొంది రాజా గారిచే నామాకులై యచ్చటికివచ్చి విడిచియుండిన ఆంధ్ర సాహిత్య పరివర్తనభ్యులలో నొక్కరు, ప్రస్తావనకమున, శ్రీ కృష్ణదేవరాయలకాలములోని ద్వితీయ కవిత్వరంధ్రము తాళ్లపాక చిన్నన్న యెట్లయిపోయి కల్యాణమును గ్రంథ మిదివలకును లభించలేదనియు; నది యిందే యెందో యడగియుండును గావున నెవరైన దానిని వెదకి కనిపెట్టివో సాంధ్ర భాష కుతో మేలగుననియు వచించియుండిరి. నేటి కన్నెదో నామగుండలయొద్దకు ముం దొక్కొంతకాలము విచ్చి

భించి వెలుగుచుండిన తెలుగు ప్రకృతము కృష్ణాభాసావ్యవహారపాల్గొనబడుచే నిర్మానుష్య యందుటచే నాగ్రంథ మా శేషమున లభించునను నావయ, తద్దేశము లందుకై ప్రియ త్నించుటయే మొదలు అసంభవము లయ్యెను. నే నచ్చోటు కడిది మరల మాస్వ గాగ్రిమమును తాళ్లపాక కవ్యమున (దోక లో సాధ్యమైవంశకమును పోల్చి గ్రంథములకందదు. వదలి తింగా లాభము లేదయ్యెను; తాళ్లపాకలోనూడ నిదే న్యమును నందుటచే నొక వాడు, ఎండలో కొనిపోయి, లైబ్రరీల కిచ్చి, పురుగుబాదిని, యన్ని యవస్థలకు దప్పి యుండగా, నూ రికక్కనన్న వాడు కల్లికి సమర్పించి సమద్రమునకేచ్చుటకై మావారుకట్టి గాంగట్టు చేద్రాడుచే భద్రముగా దిగిందియుండిర యొక ప్రాంత తాటామల సంకీర్ణ ప్రసముదానము నాకన్నుల కగడదెడి. దానిని లైబ్రరీదెచ్చి మూర్ఖులకొక మామ వాడగా విచ్చిమలై యితరవర్ణములతో గలసియుండిన తెలుగు కవుల తాటామల (మాయుంతున్న రన్న ము పాగ్రియక ముగ గ్రంథాత్మక గ్రంథములే) కొన్ని గానబడినవి; చతు ర్థ గా ద్వితీయై; మఱికొంతమారులలో గా నాభ్యాసాంత ముంకలి యీ వంశము కానబడినది.

“అంతియగును శ్రీ సాగర్త నికర

వంశావ్యయ తాళ్లపాక చిన్నన్న యావ్య”!

మందు చదువుటకునుండ దోచనంతటి సంశోష మున ముగియిరి. తాళ్లపాక వాడెవరని? అతడు ఆత్మ య్యో యెననేది? చిన్నన్న యెననేది? యియే నామానం దము! ఇతలో నాగ్రంథపు ముఖపత్రి మొందు గోచర మయ్యెను. దానివై “అప్తమహిషీ కల్యాణము” అను మఠిన మైన పెద్ద యక్షరముల నృప్తిక బడినవి?

సంకేతము నివర్తించినది. మనకు మధురవలుగుకొని తొలుకొల్ల నాటానికి జేసిన ప్రతులన్నియు కేర్చి, సంఖ్యా నుసారముగా శేర్పంచి కూర్చితిని. మొత్తముగా నాలుగైదు పత్రికలు దప్పక దక్కిన ప్రతులన్నియు యథా సంఖ్యలుగ దొరకెను. ఇల్లంతయు వెదకితిని గాని యానప్త ప్రతుల పొక దయే దెలియలేదు. ప్రముఖుగ జరిగిరిని అందరినీశములిది.

రెండు ద్వితీయగ్రంథములందుగలవు; మొదటిది, వరకు యోగించినను నెనిమిదాభ్యాసములప్రబంధము. రెండవది యైవాభ్యాసములు గల యప్తమహిషీ కల్యాణము. మొదటిది పెష్టపులలో బ్రసిద్ధులకు వృద్ధజాగ్రాసల చరిత్రము. ఇది యలమేల్మంగాడేకిరి, శ్రీ వేంకటేశ్వరుల అంకిరమిబడినది. రెండవదాని పేరు చిన్నమాత్రముననే యందలివిషయము సుగ్రహము. అయ్యది యలమేల్మంగాడేకి మాత్ర ముకతము చేయబడినది. రెండేకిని గర్త యొక్కడే.

గ్రంథమునుండి మనకుదెలియు కవిసంబంధవిషయము లివి.— పౌరద్వాజగోత్రుడు, అశ్వలామున నూత్రుడు; నంద వరకుకథపుకు, వరమనిద్యాసింపు పారంగతుండు; వాగ్విదా గమసార్వభౌమ విరుచుడు, తాళ్లపాక అన్నయ్యచావ్యుడు. అతనికివలలు భార్యలు తిమ్మమ్మ, అక్కమ్మ యు. అంగు తిమ్మమ్మకు వరసింహాచార్యుడను కొమారుడు; ఇతడు సంగీతసాహిత్య కాస్త్రసాగిండు. ఇతనికి నిద్దఱు భార్యలు; నాచ్యారమ్మ, అనంతమ్మ యని. అందు నాచ్యారి యత్తుకు నారాయణుడును, అనంతమ్మకు అప్పలార్యుడును, అసంతార్యుడును జన్మించిరి. అన్నయచావ్యుని రెండవభార్య అక్కలమ్మకు తిరుమలాచార్యుడు, వరసమ్మ, తిరుమలమ్మ, యును మూవురు జనించిరి. ఈ తిరుమలాచార్యుడును దన యన్నవల సంగీత సాహిత్యముల సమర్థుడై ఆంధ్రీ వేదాంతము (ద్వితీయ), ఆంధ్రీ వాగవేదకావ్యము, చక్రవార్తనంబరి, రేఫణకార నృత్యము, అను గ్రంథముల రచించెను. ఇతనిభార్య తిరుమలమ్మ. ఆయను కైదుగురు పుత్రులు. తిరుమలాచార్యుడు (చివరిపుత్రు), అన్నయార్యుడు, పెద్ద తిరువేంకట నాథుడు, చిన్న తిరువేంకట నాథుడు, కోనేటి వేంకట నాథుడు. ఈ చిన్న తిరువేంకట నాథుడే ప్రకృత గ్రంథకర్త. లక్ష్మీదేవి యుగ్రహముగ గవిత్వాకే జూదినవాడు. “దినములోనన వేయిద్వపద లింపొంద, వివరవర్ణనలగో విరచించు” వాడు; “కవికరః కంఠయోగ్య భరిత్యపద నవనిర దాంతుడు” ఇతని పరమాచార్యుడు కంపాచార్యుగారు.

అంతము

ఒక బాదిపోటు:—భుల్లూరెల్ల మదనవైద్యు అను భూ స్వామియంట నొక బందిపోటుబడినది. 12 రు దొంగ లింటి జొరబడి ఇకపెట్టె తాళిమారు నిరాకరించిన ఇంటి యిది చూసని జంపిరి. ఇతని భార్యకునూడ గాయములు తగిలినవి. ప్రస్తుత మామ వైద్యులలో నున్నది. దొంగలు రెండు వేలరూపాయలసొమ్ము నంపించిరి

THE GREAT WAR.

Japanese People Insist on Crushing Germany.

GREEK KING'S VISIT TO SALONIKA ABANDONED.

Enver Pasha Moribund: Turkish Opposition's Demonstrations.

MESOPOTAMIA: GENERAL AYLMEYER'S WITHDRAWAL DUE TO LACK OF WATER.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

General Long's Resignation.

LONDON, March 13.
Major-General Long has resigned the directorship of Supplies and Transport.

The Non-Combatant Corps.

LAHORE, March 13.
LONDON, March, 12th.—Members of the non-Combatant Corps are not eligible for working pay or proficiency pay, which are given for professional skill of a combatant soldier.—("C. and M. Gazette.")

France.

Germany's Finest Army Destroyed.

LONDON, March 13.
PARIS.—The official review says.—The German staff is trying to persuade the German people that the losses at Verdun have been slight, but evidence is daily accumulating in France showing that the Germans have lost at least two hundred thousand and that the last attack on Fort Vaux was terribly costly. The review quotes a military critic who says we are destroying Germany's finest army and they are not getting through.

LONDON, March 13.
PARIS.—A communique says there was no infantry action north of Verdun. Bombardment continued at Bethincourt and Douaumont and in Woivre. French batteries in sectors Moulanville, Ronvaux and eastward of Verdun displayed great activity on the whole front. A French Department in Bois Le Petre effected a clever coup-de-Main clearing a German trench and taking some prisoners. The French air squadron dropped heavy bombs at Conflans and observed five fires break out.

Russia.

The Russian Advance.

LAHORE March 13.
LONDON, March 12.—A Petrograd official statement says that a coastal force has advanced ten miles beyond Rizeh.—("C. and M. Gazette.")

Turkey.

Demonstrations in Constantinople.

LONDON, March 12th.—The "Morning Post's" Athens correspondent learns from a diplomatic source that the opposition organised daily demonstrations in Constantinople, which the Police are unable to disperse.

Enver Pasha.

Authentic details of the attempt on Enver Pasha cannot be obtained. It is currently reported that he is moribund.—("C. and M. Gazette.")

German Submarines.

LONDON, March 13.
It is believed that mines have been removed from the Dardanelles to allow German submarines to pass into the Black Sea.

Objective of Russians in Armenia.

LAHORE, March 13.
LONDON, March 12th.—The New York "Times" Washington correspondent learns that the objective of the Russians in Armenia is Alexandretta in order to divide the Turkish Empire into two parts.—("C. and M. Gazette.")

Greece.

Railway Offices Burnt

LONDON, March 13.
ATHENS.—The offices of the Bagdad railway at Adana have been destroyed by fire, believed to be incendiary.

King Constantine's Visit to Salonika.

LAHORE, March 13.
LONDON March 12th.—King Constantine has abandoned the idea of visiting Salonika owing to the Kaiser's telegraphing that he would regard such a demonstration of friendliness to the Allies as an unfriendly act.—("C. and M. Gazette.")

Rumania.

An Affray Between Rumanian and Bulgarian Troops.

LONDON, March 13.
A telegram to the "Daily Mail" from Odessa says that a Bulgarian frontier guard near Rahovo fired on a Rumanian ship which was loading from a barge in the Rumanian zone. An Austrian gun boat ordered the ship to the Bulgarian shore and on refusal shelled her. Rumanian troops replied, and there were many casualties on both sides.

Japan.

Germany Must be Crushed. Japan's Opinion.

LONDON, March 13.
TOKIO.—In an interview with Reuter's representative Count Okuma Premier, said that the feeling in Japan was overwhelmingly in support of the Anglo-Japanese alliance in spite of the German intrigues. He affirmed that the Japanese people insisted that Germany must be crushed.

Germany.

German Mine Laying. A New Frightfulness.

LONDON, March 13.
The reports of movements of the German fleet are thought to be connected with new developments in minelaying, which will apparently play a large part in the new German frightfulness.

A Berlin Bulletin.

LONDON, March 13.
A Berlin communique says:—French strong counter-attacks against the new German front have recaptured Fort Vaux. The communique makes a dubious claim to progress in the wood westward of Douaumont and south-east of Damloup. It is noteworthy that a French communique affirms that the Germans have made no infantry attack.

[A Fresh Lie.

PARIS.—A semi-official statement says:—"The German assertion regarding the French counter-attacks at Fort Vaux are a fresh lie. We never lost the fort, which the Germans never attacked."

Peace Demonstrations Suppressed.

LONDON, March 13.
There is discontent in Bulgaria, and peace demonstrations are being ruthlessly suppressed.

Saxon Regiments Storm a Position.

LONDON, March 13.
A Berlin communique says Saxon regiments stormed a position covering a thousand yards at Ville-aux-Bois eleven miles northwest of Rheims, but a French communique points out that the position was immediately retaken.

The German Casualties.

LAHORE, March 13.
LONDON, March 12th.—The Paris Editor of the "New York Herald" puts the German casualties at Verdun at 10,000 a day.—("C. and M. Gazette.")

Mesopotamia.

General Aylmer Compelled to Retire. Owing to Lack of Water.

LONDON, March 13.
The official statements says, that General Lake reports that general Aylmer operating on 8th March seven miles from the right bank of the Tigris was compelled in consequence of lack of water to fall back on the river after removing his wounded.

The P. and O. steamer "Balsette," with mails for England and 170 passengers, left Bombay harbour at about 11 P. M., on Sunday night for Aden.

The Maharaja Gaekwar of Baroda has sanctioned a scheme for the establishment of a seminary for the comparative study of religions. Three fellowships are offered at Rs. 120 per month for the post-graduate research open to graduates of Indian Universities with high qualifications in Oriental languages, philosophy or law. The election of fellows will be made by the end of May.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi.

Farewell Address to Lord Hardinge.

DELHI, March 13.
It is understood that a farewell address will be presented to H. E. the Viceroy at the Garden Party at Metcalfe House which is now to take place on the 25th instant instead of the 22nd as first arranged. A small committee with the Maharaja of Kasimbazar as President and Sir Fazulbhoy Currimbhoy and the Hon'ble Mr. Rama Rayanagar as Honorary Secretaries, is arranging the details of the address, which is to be presented by a deputation representative of all parts of India.

Punjab.

Punjab Legislative Council.

LAHORE, March 13.
A Meeting of the Punjab Legislative Council was held this morning at 10-30 A. M. at Government House, His Honour the Lieut-Governor presiding. There was a good attendance of members. After Messrs. Parker, Ward, Dumsden and Craik had taken the oath of allegiance, about 66 questions were put answered.

Female Education.

Mr. Codley, Director of Public Instruction, said that the proportion spent in female education is a 15th of the total expense in education, and detailed the measures taken to organise female education, including liberal maintenance grants for schools for training women teachers. He said that in the Lahore Normal School for women there are at present 106 students.

PANCHAYAT TRIBUNALS.

In reply to a question on panchayat tribunals, Mr. Craik, Revenue Secretary, said that 31 panchayats had been established in 10 districts under the Civil Panchayats Act of 1912. The figures show that, except in Karnal, Gurdaspur and Lyallpur, panchayats are but little resorted to. In several districts, including Jullundur, there is a good deal of opposition to these tribunals on the part of pleaders and petition writers. Certain suggestions for improvement of the Act are under consideration, but it is unlikely that changes will be made till further experience has been gained. A resort to panchayats is entirely voluntary. The success of these tribunals must depend upon the attitude adopted by the people and the efforts made by officials and others to whom they look for advice and guidance to explain the advantage of the system. There is some reason for believing that pre-occupation in the more pressing duties since the outbreak of the war had been responsible for the small results obtained.

EFFECTIVE SYSTEMS IN MUNICIPALITIES.

In reply to the elective system in Municipalities, Finance Secretary said that the elective system had been recently reintroduced in Hissar. It had been never before in Trans-Indus districts, and so could not be advantageously introduced in the new town of Dera Ghas Khan, and the restoration of election right to Bhiwani is under consideration.

BUNGALOW ACCOMMODATION AT SIMLA.

In reply to Mr. Currie's question on Bungalow accommodation at Simla the Chief Secretary said:—The question was considered by the Simla Improvement Committee in 1907 and in 1914, and it would be premature to say at present what action, if any, this Government and the Government of India, who are even more intimately concerned than the Provincial Government, will decide to take in this matter.

GOVERNMENT PURCHASE OF LOCAL MANUFACTURES.

In reply to the question of Government purchase of local manufactures, Mr. Lumsden stated that the Government rule on the subject was that articles manufactured in India should by preference be purchased locally provided the quality is sufficiently good and the price not unfavourable. He said that there was no reason to believe that these definite instructions were not given effect to by the heads of departments.

Compensation to Sufferers from Dacoity.

In reply to the question about the grant of land to Hindu sufferers in the recent dacoities in Jhang district, Mr. Craik, Revenue Secretary, said that the Government, as a special case, sanctioned grants of land aggregating to 20 rectangles or 50 acres on peasant terms for sufferers in Ahmedpur Tahore. Losses of property had been most serious, and the Commissioner has appointed a local Committee of Hindu gentlemen to investigate the cases of deserving applicants and make suitable recommendation for the distribution of this area. No further grants are contemplated. The Hon'ble Kashiram put two supplementary questions, one on the grant of land and another on the working of the Land Alienation Act of which notice was necessary.

Operation of Press Act.

In reply to a question about the Press Act Mr. Barron, the Chief Secretary, laid on the table a statement showing that security had been demanded from nine newspapers since December 1913. In the case of four such security had been enhanced and six newspapers ceased to exist, as they failed to deposit security, all of them being published in the vernaculars.

Rai Ramsaran Das then withdrew his resolution on the expansion of the Punjab Legislative Council, thanking the Lieutenant-Governor for the expansion since sanctioned.

District Boards' Amendment Bill.

Mr. Lumsden then asked leave to introduce the Punjab District Boards Amendment Bill, which would enable District Boards to impose a special tax not exceeding three pias per rupee on the annual value of land for promoting the construction or development of tramways or railways, the proceeds being exclusively applied to such purpose, and explained the safeguards against abuse. He then moved that the Bill be introduced published in the Gazette and referred to a Committee.

TELEGRAMS.

Mr. Kashiram moved an amendment, that the Bill be first circulated, and public opinion invited upon it before referring to a Select Committee. His Honour the President said, that it was desirable that the Bill be circulated for opinion. The amendment was then accepted.

Revised Financial Statement.

Mr. Lumsden presented the revised financial statement. Owing to improvements in receipt from the sale of waste land, the revised estimate of current year's land revenue has been raised by one lakh. He hoped that the Council joined with him in congratulating Mr. Mant, his predecessor, on his new appointment. He said that the Financial Secretary possessed no magic wand to overcome unforeseen difficulties. He then explained the main features of the statement.

After presentation and speech on financial statement the various heads of department, the two Financial Commissioners, Chief Secretary Revenue Secretary Director of Public Instruction and Chief Engineer, made explanatory statement. The Revenue Secretary in his statement took some exception to the proposition of the Financial Secretary who in explaining the rise in expenditure under head Police said that the primary duty of the Government was to maintain order. He would rather think it was to push forward progress. He stated that the Punjab Police had to deal with turbulent population under circumstances often of great personal danger. He referred to the recent tribute paid by Sir Reginald Craddock in the Supreme Council to the work of the Punjab Police, and said that the Punjab Government fully shared that appreciation.

Kai Ramasani Das then moved his resolution recommending an allotment of Rs. 24,000 to the promotion of suitable industries by curtailing expenditure under head civil. Bakeshi Sahani, Harichand, Kasiram supported the resolution.

Mr. Lumsden said he could not accept the amendment. A sum of half a lakh as stated in reply to Sir Pratapchandra Chatterjee's speech was allotted to industries last year, but it could not be spent owing to the absence of a well defined scheme. The acceptance of the resolution, he said, would mean abandonment or postponement of other urgent matters. The President expressed sympathy with the resolution but said that an acute businessman like the Hon'ble mover would be the last person to ask the Government to promote a scheme of mushroom growth. His Honour regretted that the Punjab which should be the first in industries had taken the backseat but this was due to non-facilities for coal and iron in the province. The Government found after spending many lakhs that the coal available here was of very poor quality and had to be imported from Bengal. As regards iron the position was equally unfavourable. Earth oil industry which may take the place of coal offered more promise at least in Jhelum where the recently issued prospecting licenses would, His Honour hoped, be converted into mining licenses. The Government have been doing a great deal to encourage weaving, and looms like Salvation Army looms, received financial assistance. The glass industry at Ambala, under Kai Pannalal, which His Honour recently inspected, is soon expected to capture a larger market. His Honour continuing said: "Whenever the Government is assured of 'bonafides' of undertaking it would not hesitate to support either from reserves or re-appropriation. The resolution was then withdrawn by the mover.

Pandi Sahai, a Bhojki of Kangra, executed a will disposing of his property in favour of the Kangra Temple Committee. His widow disputed the will but the District Judge of Kangra held the will to be genuine. The matter coming off before Mr. Justice Chevis in the Punjab Chief Court in revision His Lordship upheld the order of the District Judge.

The Executive Committee of the new Punjab Muslim League passed resolutions expressing gratefulness at the expansion of the Punjab Legislative Council and hope that the principle of extension be further extended, and asking for Municipalities equality if not larger representation with the District Boards. The Council further suggest that the Hon'ble Captain Malik Umar Hyat Khan Tiwana, who is the first Muslim soldier of the Empire nominated by the Government as representing the Punjab Muslim in the Imperial Council, Nawab Fateh Ali Khan as representing the Punjab Muslim Landholders there, and that Dr. Mahomed Iqbal, Barrister-at-law, Khan Abdur Rahman, Honorary F.A.C. Khwaja Abad Shah, proprietor of the "Observer" and Nawab Ata Mahomed Khan of Kalabag be nominated to the Punjab Legislative Council.

The Punjab Legislative Council.

LAHORE, March 13.

In the Punjab Legislative Council to-day in reply to a question relating to the raising of the status of the Punjab to a regulation province Mr. Barronsaid there was nothing practically at present to differentiate between regulation and non-regulation provinces in the Government of India Act 1915. Recruitment for the Punjab Commission from Indian Staff Corps ceased in 1909 after the separation of Northwest Frontier Province and now the Punjab is on the same footing as regulation provinces as regards recruitment for posts open to Indian Civil Service and as regards to its system of administration. The removal from their appointments of the remaining representatives of Indian Army in commission would as far as he could understand, be the only legislative result of the change of the status advocated by the Hon'ble Member.

Burma.

BURMA LEGISLATIVE COUNCIL.

The Lieut-Governors' Speech.

Message from the Viceroy.

RANGOON, March 13.

Sir Harcourt Butler presided over the meeting of the Burma Legislative Council held to-day. Before business of the meeting commenced the Lieutenant-Governor said that he had received the following gracious and encouraging message from His Excellency the Viceroy, which he felt some personal embarrassment in reading, owing to His Excellency's indulgent references to himself:—"When the Council met on the 13th March, please give them the following message: It is a constant source of regret to me that, owing to the outbreak of the war in 1914, I was unable to fulfil my engagement to visit Burma in the autumn of that year, and that it has been

TELEGRAMS.

equally impossible to do so since. Now that I am leaving India in a few weeks, there can be no further question of being able to do so. Still, before I resign my high office, I would wish to emphasize the fact that the Government of India take the greatest possible interest in the welfare and development of Burma. I have appointed the very ablest Lieutenant-Governor that I could find. The economic demands of Burma are well known to the Government of India, and I trust that when the finances of India are in a more favourable condition than at present owing to the war, an impulse will be given to the material development of the province. The loyalty of the Burmans is well known to me, and it has been a source of satisfaction to me and to my Government to witness the steadfast and loyal attitude of all classes in spite of the temptations and incitements to sedition from foreign sources. The welfare and prosperity of Burma will be the unchanging aim of the Government of India, and I am confident that the progressive advance of the province will be the constant pre-occupation of the able Lieutenant-Governor into whose hands the interests of the province have been confided."

Lord Chelmsford has, his Honour proceeded, very kindly authorized him to state that he intended to visit Burma at the earliest opportunity. His Honour voiced the opinion of the entire province when he said that all deeply regretted that His Excellency Lord Hardinge was prevented, by imperative reasons of state, from paying his intended visit to Burma, a visit to which he knew they looked forward with the keenest desire to help the province. They yielded to none in their admiration of India's great courageous Viceroy, who has done so much for India and who with consummate skill, sympathy and foresight, had captured the loyalty of India and struck confusion into the ranks of a disaffected minority. They should also deeply appreciate the interest in Burma which His Excellency's distinguished successor Lord Chelmsford will show by coming here early in his Viceroyalty, and they assured him when he did come he would receive from the Province a right royal Burman welcome.

As this was the first occasion on which he presided over this Council, he should like to greet the Hon'ble members and to express the hope that they would always conduct their business in a spirit of practical co-operation with a view to getting something done for the advancement of Burma and the good of its people. It had been suggested to His Honour that he should give some of his first impressions of Burma. First he should like to acknowledge with gratitude the amazingly kind reception accorded to him. He feared that he might not come up to their expectations of him, but he could assure them he should not spare himself in the service of the province. He would observe that, having heard a great deal to its detriment, of the climate of Burma he had not in the whole of more than 25 years' service in India passed four months in a better climate than in Rangoon during the last four months. He was told that it had been exceptional winter. Be that as it may, his first impression on the score of climate had been more than favourable. Might it not be Burma, especially Rangoon, was still judged in the matter of climate by conditions that existed at the time of annexation. Next he should like to congratulate Burma on having in Rangoon what would one day undoubtedly be one of the finest and most modern cities in the East. To a man who like himself, had known Calcutta, Bombay, Madras and other big cities in India, the first sight of Rangoon, impressive Rangoon, could not yet rival Calcutta or Bombay, but it had great potentialities for the future. It was, he believed the only big city in India which had been laid out on a scientific plan. It was laid out on a chess board plan in 1853, an auspicious date, for in that year Hausman started his great work in Paris.

The revised financial statement for the year ending the 31st March 1917 presented by the Revenue Secretary showed the following position of the finances of the provinces:—The current year opened with a balance of 93 Lakhs to the credit of the province of which 40 were earmarked for specific expenditure. The revised estimate provides for receipts amounting to 549 lakhs and an expenditure of 572 lakhs. In accordance with the instructions of the Government of India the budget estimates for 1916-17 have been prepared on the assumption of the continuance of the war throughout the year. The expenditure proposed was therefore restricted to the utmost extent possible. The provincial share of ordinary revenue expected in 1916-17 exclusive of transfers from Imperial Revenues is 512 lakhs or 2.27 below the budget estimate for the previous year and 15 lakhs above the revised estimate for that year. The total provincial expenditure in the budget estimate for 1916-17 is 572 lakhs, the grand total in the budget estimate of provincial receipts 628 lakhs, and in provincial expenditure revised estimate 622 lakhs and provincial deficit 23 lakhs. In the total provincial expenditure there is a closing balance of 6 lakhs in the budget estimate and a deficit of 13 lakhs.

Bombay.

Lord Hardinge's Viceroyalty.

Bombay Sheriff's Meeting.

BOMBAY, March 13.

At the Sheriff's meeting to be held in the Town-hall, Bombay on Wednesday evening the principal resolution will be moved by Sir Narayan Chandra-varkar that this meeting of citizens of Bombay representing the various communities of Western India desires to place on record its deep sense of gratitude for and appreciation of the eminent services rendered to the Empire in general and India in particular by His Excellency the Viceroy Lord Hardinge, who during a period of exceptional crisis in the history of the world and in the midst of personal trials and afflictions, has administered the Government of the country with calmness, courage and single-minded devotion to duty and who by his broad sympathies and just discernment of the legitimate aspirations of the people and high-minded statesmanship, has promoted the cause of peace and progress and strengthened the bonds of union between England and India.

The second resolution will be proposed by Rev. Dr. D. Mackichan empowering the President to communicate the first resolution to His Excellency and deciding to

TELEGRAMS.

raise a memorial to Lord Hardinge. It is understood that a very substantial sum has already been offered on condition that it is applied to the erection of a statue to Lord Hardinge in Bombay.

Bombay Annual Municipal Dinner.
Lord Willingdon's Speech.

BOMBAY, March 13.

There was a scene of great goodwill and cordiality in the Municipal Corporation Hall to-night on the occasion of the annual entertainment of His Excellency the Governor by the President and Member of the Municipal Corporation. The guests included numerous prominent citizens of Bombay and Mr. R. D. Sethna, President of the Municipality was in the chair. After the Loyal Toast which was enthusiastically honoured the most important item on the evening's programme was the toast of His Excellency. This was proposed by the President who briefly revised the progress of municipal affairs during the past year and paid an eulogistic tribute to Lord Willingdon's leadership in public affairs in the Presidency. The Governor who received great ovation on rising to respond thanked the company for their cordiality and his speech referred almost entirely to the subject of the war as it affected people and affairs of the Bombay Presidency. His Excellency said:—

Tribute to War Organisations.

I think the Bombay Presidency may fairly congratulate itself on its work and activities during the past year. May we not put to the credit of our Presidency the splendid services of the officers and men of our Poona Division who have borne the brunt of the terrible hardships and severe fighting during the whole of the Mesopotamian campaign. British and Indian Regiments have fought together with a courage and cheerful endurance, which makes one proud of ones fellow countrymen to whichever race we belong, and of the people of the Presidency the many millions of all classes and races with all their different occupations what can one say of them? From the highest official to the most subordinate district Officer, from the richest citizen to the poorest ryot, from the Prince to the peasant I can claim throughout the Presidency that all have shown a law abiding patriotism a complete confidence in the justice of our cause, and a firm determination to help forward the ultimate victory of the Allied forces.

The Loyal Support of all.

It is with great pride and satisfaction that I can stand up before this representative gathering and express the deep sincerity of my thanks for the fact, that during the anxieties and trials of the past year my task has been made easy, my labours made light, because I have received the loyal assistance and support of all from the frontier of Upper Sind to the southern confines of the Dharwar District. To the Press too, always a powerful factor in influencing the minds and guiding the views of the various sections of a great community, I would like to-night to express my sincere acknowledgments. Sir, it is a very real pleasure to me to be able to express my appreciation of the action of the Press throughout the Presidency. With hardly an exception during the past year it has refrained from undue or unfair criticism and has exercised a sound and careful judgment in placing before the public with honesty and candour the many matters of local and imperial interest, and has done much to create that calm and quiet confidence which, notwithstanding the efforts of busy bodying rumour-mongers, has been a great characteristic of the behaviour of the people throughout the Presidency. The ever increasing amount of our branch of the relief fund, the hospital accommodation that we are providing, the wonderful work of the women of our Presidency in providing comforts for the sick and wounded and the generous gifts from Princes and individual citizens of aeroplanes, motor ambulances and the numerous other forms of financial assistance to our cause, are the outward and visible signs of our energies and activities.

Bombay Legislative Council.
The Budget.

BOMBAY, March 13.

The Legislative Council of the Governor of Bombay met at the Secretariat to-day, Lord Willingdon presiding. After interpellations the Hon'ble Mr. G. Carmichael presented the Revised Financial Statement for 1916-17. The Budget for 1916-17 opens with a balance of 14,355 thousand, which is 1,439 thousand less than the current year's revised figures. The total revenue is estimated at 75,130 thousand and the total expenditure at 75,410. The estimates thus involve an expenditure of 250 thousand from the provincial balance. The total revenue shows an advance of 260 thousands over the current year's budget and of 470 over the revised. The total expenditure shows a decrease of 1,767 from the current year's budget, and of 1,219 from the revised increase in revenue, expected chiefly under Land Revenue, Provincial Share, Stamps, Excise, Income Tax, Forest, Medical etc., which will partially be counter-balanced by decreases mainly under Land Revenue, Alienation, Registration, and Transfers between Imperial and Provincial Revenues. The Budget Estimates for the year are prepared on the assumption of the continuance of the War throughout the year. All expenditure which can be postponed without grave inconvenience has been postponed.

The closing balance of the Budget 1916-17 is estimated at 1,41,15,000.

The Hon'ble Mr. Patel's resolution urging that provision be made in the budget under the head "Police Reorganisation and Reform" be deferred as there was no urgency, was lost.

Another resolution moved by the Hon'ble Mr. Patel that personal allowances to certain officers of the Indian Educational Service be dropped was also negatived. A Bill further to amend the Bombay Landing and Wharfage Fees Act was passed.

The Council adjourned till to-morrow.

A resolution by the Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya will be discussed at the Imperial Legislative Council on the 20th instant, urging the early abolition of the system of Indian indentured labour.

TELEGRAMS.

23 Internments in Calcutta.

Twenty three alleged political suspects who had been recently arrested in Calcutta, and interior were produced yesterday before the Commissioner of Police and discharged. Shortly after their discharge they were rearrested under the Defence of India Act. Among these suspects is Dr. S. M. Sen Gupta, B. A., P. M. S. His father was a retired Deputy Inspector of Schools.

NAGPUR, March 13.

Mr. Kelkar moved the resolution recommending the provision for the creation of a Fourth Judicial Commissionership be dropped and utilised for improving the pay and prospects of Subordinate Judges and Munsiffs. Mr. Stoeckel quoted figures to show that provision for an additional Judgeship was absolutely necessary. At this stage it was impossible to improve the pay of Subordinate Judges. Mr. Kelkar did not press the resolution and it was declared withdrawn.

Mr. Mudholkar moved the resolution recommending Rs. 8600 to be allotted for expenditure on the entertainment of Extra Assistant Commissioners as Court guardians, receivers and assignees insofar as counterbalanced by an equivalent amount of receipts and the amount thus made available be applied for granting better salaries to themselves.

Mr. Slocock in introducing the Budget head, Law Courts had already explained that the Government had provided 10,000 for the purposes. The resolution was accepted.

Messrs Narton and Hullap introduced several Budget heads pertaining to their charge.

Mr. Mudholkar's resolution recommending that provincial share of land revenues be estimated at 10,100,000 instead of 10,035,000 was lost and also Mr. Dixit's resolution that 25,000 budgeted for the expenditure on the new service of Excise officers be not incurred, was lost. Mr. Dixit withdrew his resolution recommending that the budgeted expenditure under Forest in connection with subordinate establishment etc., was withdrawn.

Mr. Bishan Dutt Shukul moved the resolution recommending provision of 15,000 for starting cattle breeding in Jubbulpore district and that a corresponding reduction be made under 45 Civil Works. The resolution was withdrawn. The Council then adjourned for lunch.

Resuming after lunch Mr. Dixit's resolution that expenditure on dairy be not incurred as a purely losing concern was withdrawn. His next resolution recommending reduction of expenditure under horticulture, the subject being appropriats and sitting for municipal and district council enterprise supported by Mr. Mhondhoikar was lost on putting to vote.

Mr. Sheoprasad wanted the expenditure on extra officers in connection with co-operative credit to be reduced. It was strongly opposed and withdrawn.

Dacoity with Murder.

CALCUTTA, March 14.

A dacoity with murder is reported to have been committed recently in the house of a landowner named Nadan Baidya of Sitabari in Khulna district. It is reported that a gang composed of a dozen men forced an entrance into the house and killed the owner on his refusing to deliver up the key of the safe. His wife who was also seriously wounded, died in the Khulna Hospital. The dacoits subsequently secured the key of the safe and cleared away with cash and jewellery valued at Rs. 2000.

A Threatening Letter.

CALCUTTA, March 14.

Before the Police Magistrate of Alipore a young Bengali named Jadab Chandra Dey of Bhanampur was produced on a charge of sending a threatening letter to Achromoney Dassi of whose house the accused was formerly a tenant. It was stated that the accused sent a letter to the complainant demanding immediate payment of Rs. 500 in cash and a pair of gold ornaments which she was ordered to place in an earthen pot and deposit in a plantain grove behind the house. The accused it was stated threatened that in the event of her failing to make payment as demanded her house would be destroyed and she would be shot. The following passage occurred in the letter: - This sum is required for a noble cause of the country and if willingly paid you will get double the amount with interest. If you inform the police I might be sent to jail, but there are thousands in my gang who would certainly take revenge upon you. The complainant on receipt of this letter sent it to the police. A Sub-Inspector went at the appointed hour to the plantain grove and arrested the accused who was concealed. The trial is proceeding.

Arrest of Anukul.

Question in Council.

CALCUTTA, March 14.

At to-day's meeting of the Bengal Council in reply to a question about the arrest of Anukul Chakravarti, seizure of innocent looking articles from his house and his detention in custody, Mr. Kerr said:—It was true that the accused was detained in custody for over 30 hours before production in Court but it was due to a mistake of the Sub-Inspector and the Governor regretted that the law had been infringed in that way. His house was searched on the authority of a search warrant in relation to a dacoity case. Some articles mentioned in the question were taken away by the police but no allegation was made that those articles formed part of loot of dacoity which occasioned the search. There were two persons in that house. Anukul at first refused to give his name and address and the other gave a false name. There was no hard and fast rule about the seizure of documents for which a search was authorised and it was frequently not possible to examine all documents found during the search as cryptic communications were often carried on between men of suspicious character.

BRIEF TELEGRAMS.

The P. and O. Company's steamer "Mooltan" with the out-ward mails of the 25th February at 83 passengers arrived in Bombay harbour at 6 a. m. this morning from London.

The Rangoon Gazette has the following news:—Mahomed Kassim Mansoor has been sentenced to three months rigorous for corresponding with the enemy in attempting to secure from Germany shipments of cyanide potassium and aniline salts.

Dewan Bahadur Dayal Kishan Kaul, C. I. E. Financial Minister of the Alwar State, who has founded a gold medal to be awarded annually as the Lady Hardinge Medal to a student of the 1st year for distinction in preliminary scientific studies at the Lady Hardinge Medical College for women at Delhi, has also defrayed the cost of the first impression of this medal which was presented to His Excellency the Viceroy at the opening ceremony of the College.

On Sunday morning Mr. N. C. De, swimming champion, gallantly saved a little Bengali girl from drowning in the river Hooghly. It appears that Mr. De was practising to swim across the river when he saw a little Bengali girl accidentally fell from a boat. The crew of the boat could do nothing to save the child beyond crying for help as it soon drifted into the mid stream. Mr. De at once swam to the spot and after great difficulty succeeded in lifting the girl who was then returned to her parents.

భాండాగారస్థానము. - గుంటూరుజిల్లా నర్సారావు
పేటతాలూకా వీర్పూరులో బూజులును, విద్యాదాతలును,
సంస్కృతాంధ్రభాషాప్రీతియును, బహుగ్రంథకర్తయగు
పోతరాజు రామరాయకవిగ్రంథాలపేర నొకభాండాగారము
సేర్పబడితిమి.

౩౪ లలితాంధరు విష్ణు గారు:—ప్రేమరాజుడు తన
 పెంట్లు కొంతకాలమునుండి బాధిగొనియున్నది. విష్ణు గారు విన్నవించి
 ఆరోగ్యవృద్ధికి వచ్చుచున్నాడు.

బొంబాయి పురపాలక సంఘమువారి విడుదల

ఈ నెల 13న లేది నాటి రాత్రి బొంబాయి పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు సుబ్రహ్మణ్యులును గవర్నరు గారికి వార్షిక నిందాసర్పిరి ఆర్డిని: డ్లీ గారధ్యక్షులు గనుండి: పురపాలకుల కేక్రండు) వింతకునుచ్చేసిరి. మొదటరాజధ క్రియించియు అనువాదము అందరిచే ముగ్ధుర్నిగనగీకరింపబడినది. పిమ్మట గవర్నరుగారిని గూర్చిన యాశీర్వాదము అధ్యక్షునిచే నుప పాదంపబడినది. త్రిత్యక్ర సందర్భమున గవర్నరుగారు మన పాటేమియూతా నైన్యనన నొనరించుమనవిని భాగ్యిను ద్యోగులనుగుర్తించుచు బొంబాయిరాష్ట్రీ ముఖ నిధినిండిరి. ఆంగ్లభారతసేనలు సరాసరిని శత్రువులతోబోసినవి. ఇట్టివారల మనదేశీయులని విలమడుచుచుండేకైన గర్వము కలుగకపోదు. బొంబాయిలో నుండు వివిధ జాతులవారు నడుచేదలేమి, అమితైక్యధ్యకుతులేమి, ఎల్లరును ద్విధముగు దేశధక్రి గను పరచిరి. యింద్రులును జయమును గొనువరకు పొరాద నత్వ యించియుండిరి.

రాష్ట్రములో నన్న భాగములనుండినే ప్రజల యొక్కయు భక్తిపూర్వక సహాయమువలన కరిపాంనా కార్య భార మున్నది. ప్రజల ఈభిప్రాయముల నున్నగువానిని విరచించుటలో వారాజ్యోతిషము చాలప్రధానము. గతసంవత్సరమున వారాజ్యోతిషము ద్వారా రాజభక్తితో మేలిగినది. అన్యాయమైనట్టియు, అన్యాయపడెట్టియు విమర్శన వార్యక నశ్వార్థ విధానమని చాటింది. ప్రజల యోచన సమిత్తము నెఱపితేనే మునుపించినది. రాష్ట్రసామ్రాజ్యలాభములు ప్రజల దృష్టివిషయము నడిచింది. వారిల ప్రజ్వలించుతేయు కొందరు లేమి దానిని కదలక పుచ్చేయు చుచినను రాజధాని యందంతటను శాంతి ప్రబలి యుండెను. ఈ శాంతికి వారాజ్యముల కారణభూతిమును. యద్యదధిక కరివిగ విరాళము లొసగబడుచున్నవి. ప్రజల సహాయముల సమిత్తము రాష్ట్ర శ్రీ లెంతయు పాలుపడుచుండిరి ఇందును సమానములు, నైద్య సహాయక మోటూరు పెక్కు లొసగబడినది. బాంబాయి రాష్ట్రమువారి యుద్ధాభివృద్ధుల కివియు సదగ్యములని గంభీరముగా నుడిచింది.

జాంబాయి మేకేఫ్ గారి మీటింగు. — వైస్రళకు నె. 15వ తేదీ బుధవారమునాటి సాయంత్రమున పురమండలి మున జరుగును. ఇండియా దేశమునకు తమయందొక్క కాలమున మహావికార మొనర్చిన వర్షింజి కృష్ణవైద్యుల హిందూదేశముందలి పశ్చిమభాగవాస్తవము తమకైకతను దెలుపుతీర్మానము సర్. శారాయణ చంద్రావార్కయ్యగారు సమపాదించబడును. వైతీర్మానమును రాజపుత్రి ధిగారికి బంతుటకును, వర్షింజి స్మరణచిహ్నము నొకదాని నెలకొల్పుటకు సంబంధించిన తీర్మానములు డాక్టరు మేకేలేనుగా రుపపాదించును. జాంబాయిలో వర్షింజి గాంధీతిరునుని లావు మరణంతో ఆధికిదీర్వత్య మిడవంతో వార్తాపమొనరంపబడినది.

టపాల రైలుబస్సు: — విదేశముల నుండి టపాలను జాంబాయినుండి గొనబోవు రయలుబండ్లు జాంబాయిలో నేడుమధ్యాహ్నము 12-40 నిమిషములకు బయలుదేరినవి.

సరోజినీ దేవి గారు:— లెంతు మనసుల పండితులు
సరోజినీ దేవి గారికి స్వప్న కళిగియై వుంది. ఆమెకు యగ్మ
ప్రార్థనామిక తగ్గలేదు. ఆమె నీరసము చాల నాందోళనము
చే కలిగించుచున్నది.

LARGE TYPE EDITION! **NOW READY!**
THE VIRGIN'S KISS
OR THE BRONZE STATUE.
 BY G. W. M. REYNOLDS.
 IN 4 VOLS. [As. 9 PER VOL.]

This is a masterpiece of the world renowned Author unvalued in fluency, plot and excellent description of nature, art love and the thousand and one varieties of the characters of people. This novel is one of the author's excellent productions. In this the author specially exposes different sorts of characters. Further, this is full of heart-thrilling facts. Numerous excellent morals are involved in this novel.

The novel will be printed in Four Volumes, one Volume every month. The 1st Volume ready for despatch from the 1st March 1916.

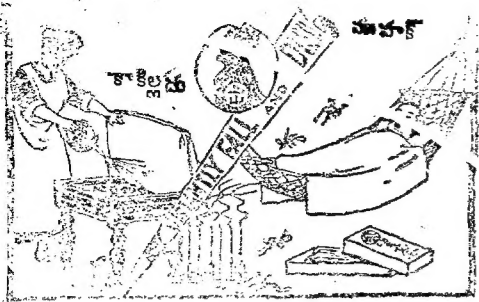
Other big type editions of novels by the same author now ready for sale.

Soldier's Wife, 2 Vols - - (Postage Extra.) 1 4
Faust (An Excellent Romance) 2 Vols do 1 8 0

N. B.-Purchasers of 3 complete sets of either these at a time will get one set of it gratis.

SUPERIOR WATCH Co.,
Post Box, 167, G.T. MADRAS.

నల్లులు, దోమలు సంహరి!!

'పుంజు' మార్కు - 'ముహూక్' 'కాకిల్లురు'
'ముహూక్' పాదక చల్లుటవలన నల్లులు, దోమలు, కుప్పలు, చీమలు, చెదలు, కీటక మొదలగునవి పరుచిపోవును.
వెడల దబ్బి, ఆ. 0-5-0. చిన్న దబ్బి, ఆ. 0-2-6.
'కాకిల్లురు' వత్తులను కాల్చి మొదలగునవి, దోమలు, కీటకములు, బుర్రెపురుగులు మొదలగునవి నశించును. తెలుపు శ్రమియించితే పొరిపోవును.
వెడల వెట్టు 200 కత్తులు గలది, ఆ. 0-10-0.
చిన్న వెట్టు 12 చక్రములు గలది, ఆ. 0-5-0.
రంజిట్ అందు కో., (బి) డిపార్టుమెంటు,
15/286. ఎస్. ప్ల. నేడు, మద్రాసు, సోల్ ఏజెంట్లు

ప్రసిద్ధ మగు

శ్రీత్యాగరాజశతకీర్తనస్వరావళి

శ్రీ త్యాగరాజ స్వామివారి కీర్తనా రత్నంబులలో మొక్క నూటింటిని (100) స్వరపరచి, తాళపంపకములు 12, స్థాయివిభాగముల కవచపంపిడి, ప్రభవశత్రు సాధింప బాటురహితము నుబోధ్యమగునటుల, మహావిద్యాంసులైన శ్యామి, కట్టము నుబివ్యాఖ్యముగాని కిమ్యందగు 1/2. కృష్ణ స్వామియ్యచే, స్వర, తాళ, గమక యొక్క ముఖ్యములను తేర్చునట్టి, మంచి కాగితము, అచ్చు, యిబడి సిద్ధముగా నున్నది.
కల రూ 8-8-0. పి. పి. నేలు.

గంధకర్త "ప్రాచీన సంగీత పుస్తకశాల"

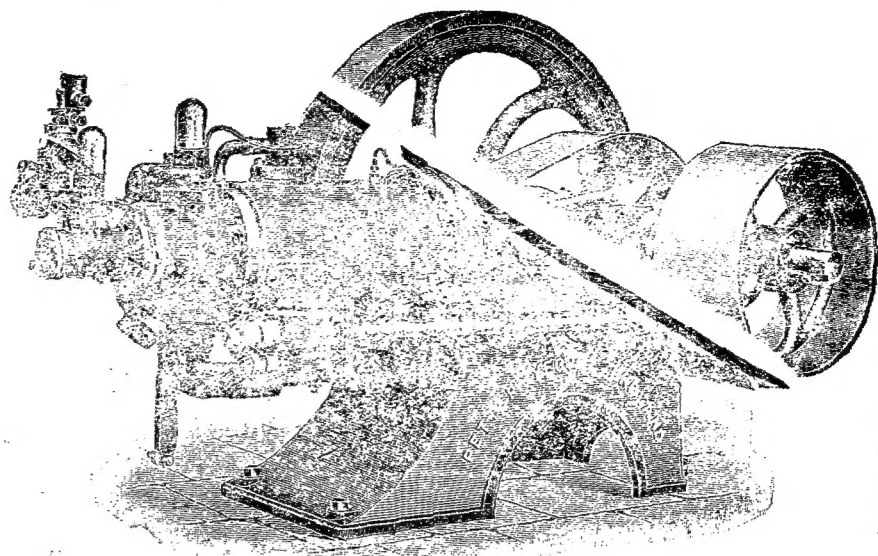
8/12. అలంగాత్రాపిల్లపేటి, తిలవల్లికే.డి, మద్రాసు.
మంచి ధాతుపుష్టి మందులతో అత్యంత చీకటిలో వెలకుచున్నారా!
వనమంజరిమాత్రము. 40 మాత్రముల దబ్బి క్రయము రు 1.
నుప్రసిద్ధముగా నుండునట్లు ఇంతశ్రమమును ఏల
కథించుచున్నారా? ఈమాత్రము చాలవంతు చెడునదే!
కేవల తెప్పించుకొన్న యెట్టి అసాధ్యమైన ఇండ్రియ
ము, నపుంసకత్వము, బలహీనము, రక్తకోషము,
గ్నము, మలబంధము మొదలగు అనేక వ్యాధులను విద్యు
క్తివలె వివిధములలో పోగొట్టును. రాజవైద్య సారా
శేఖరజీ, 20, చీనాబజార్కోడ్డు, మద్రాసు.

మన కామేశ్వర తేవ్యం

ఇది మేహము, నిక్కాక, కుక్కనవ్వము, అతిశూత్రము,
గుక్మిలిబుమును ధాతుపుష్టిని, రక్తవృద్ధిని, యౌవన
సంతానసాప్తిని, నరములపట్టుత్వమును కలిగించు
ద్రవము. 2 దబ్బిలు చాలును. 20 కు|| దబ్బి రు. 1-0-0
యాశ్వేధ సమాజ్, పొంనూరు, గుంటూరు జిల్లా.

వెట్టర్ వేటెంటు ఆయిల్ ఇంజనులు.

మలభూమి యంత్రములు - చక్కని పరిశీలన - నూలనిర్మాణమును, నిరాంతరమును ముచ్చటైన నడకయు,
ఈయంత్రములకు గొప్ప ప్రభావాలనివచ్చినవి. అన్ని పరిమాణములతోని యంత్రములను అవసరమైన (Crude)
చమురుతోనైనను, మంచి చమురుతోనైనను, నిలువయున్న నూనెతోనైనను, చక్కగా నడువవచ్చును.

వెట్టర్ ఇంజనుల
ప్రత్యేక
ఉపయోగములు.

- 1. తవలకునే తంపుతేనిజే
రగుల్కానుకల గొట్టము
గలదు. ప్రారంభించబడిన వై
లెంపు జరగనూలేదు.
2. తగులబడిపోతుండనందు
రగుల్కానుకలగొట్టములు
ఇతర యంత్రముల యందు
కొన్ని చారములతో చెడి
పోవును. ఇటు కొన్ని వత్సర
ములకు చెడిపోవును.
3. ప్రేము ఒత్తిడిని తగ్గించుటచే, యంత్రము స్వాధీనమున నుండును. 4. కట్టెరచుటవలన మిక్కిలి తక్కువ. నడు
పుటకు కావలసినంతకంటె నెక్కువచమున వృధాగాకాలవు. 5. త్వరలో నడపింపవచ్చును ఏ పరిమాణపువానినైన 6 నిమిష
ములలో నడపవచ్చును. 6. బలకరములయిన పరిచేయ భాగములకు కొన్నిటిని ఎక్కువగా జతపరచి, నూలముగా నిర్మించ
బడిన దగుటచే ఎక్కువకాలము పనిచేయును. 7. పీటరు ఇంజనులు విరామము లేకుండ పనిచేయుటకు తగినవి. 8. పనిచేయు
భాగములు బహు కొద్దియగుటచేత నిర్మాణమతిసుగువు. 9. మాఖ్యముగ పరిచేయుభాగమునకు లేక చక్రమునకు అపాయము
సంభవించినప్పుడు నూనె సప్లయ తనంతట ఆగిపోవును. అందువలన యంత్రము నిలుచును. కావున మరక్షితముగ నుండును.
అనేకపరిమాణములలో స్టాకులో నున్నవి. తెలుగుగాని, ఇతర విషయములకు గాని దయచేసి మాకు వ్రాసినోడు.
వెట్టర్ అందు కంపెనీ, లిమిటెడ్, ఇంజనీయరింగు డిపార్టుమెంటు, మద్రాసు.

మోటారు నర్విస్ బండ్లు

10, 14 మహమ్మదు బాద్షాండి వెల్లు బండ్లు వెంటనే
అమ్మకమునకు తయారగా నున్నవి. ధరలు మొదలైనవి చాటికి
ఈక్రింద నడపారించువారికి క్రాయము:—
గ్యాలి అందు కో., 149 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

నళ సంవత్సర పంచాంగము

నళ సంవత్సర సిద్ధాంత పంచాంగము చక్కని
కాగితములమీదను ముద్రిత మై విక్రయమునకు
సిద్ధముగ నున్నది. వ్యాపారస్థులకు 100-కి
రూ. 1-4-0 చొక్కన నీయబడును. వలయు
వారు మాకు శుంగి లోపుగ సగము కిమ్మితును
ముందుగ మనియార్డరు చేసినచో మిగిలిన కిమ్మి
తుకు వి. పి. గ వెంటనే రైలుతో పంపబడును.
ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయకుడు,
కొత్తువాన్ 12 మద్రాసు.

దంత మార్గము

దబ్బి 1-3 వెల రూ. 0-2-0 12-కి రూ. 1-2-0.

ఈ దంతమార్గము
నోపండునోమంట
లనవిగుల్కుగట్టిపడును.
చిగుళ్ళనుండి రక్తము
ప్రవహించుచుండును. నో
ట పుంధము లే
యందును. పండ్లు
మట్టిములలే తిష్ట
గానుండును.
సర్వసామాన్యము
X నాడుటకు పా
య్యున్నది.

సుఖభోగి మాత్రము.
20 మాత్రముల దబ్బి 1-3 వెల రూ. 1-0-0.
కొన్ని సహజేహములకు ఈమాత్రము బాగుగపరిచేయును.
పిట్టిని తనను పుంసపడినచోట తెలుసును రాయవలయును.
ఇంతకృత్యముకే మేహకారక జాడ్యములనుకూడ ఉపయోగించును.
అమ్మదొంజము డిపో, హాస్టల్, పొంబలు.

వజ్రగుళికలు

20 మాత్రములగు దబ్బి 1-కి రూ. 1-0-0
ధాతుపుష్టికి, బలమునకు ప్రాణమునకు రక్త
పుష్టియు నరపట్టుత్వము కారణములు రక్తపుష్టికి
నుంచి ఆరోగ్యము చూలము. ఆరోగ్యము బహి
రింక శరీర వ్యాయామము వలనను, జీతేంద్రి
యత్వమువలన గలుగును వ్యభిచారము సుఖ
రోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండుట
అప్పురాంజనుడితో 6, రూపుకట్టిపెట్టి, మద్రాసు.

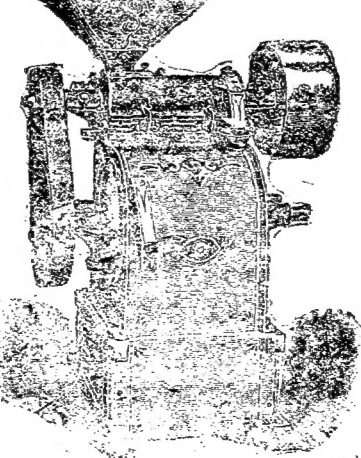
“గార్డన్” స వడ్లుదంచి బియ్యముచేయు మెషీను.

గ్లాండులో తయారుచేయబడినది.

సలభముగా తెలిసికొనవచ్చును.

ఘట్టిగా చేయబడినది.

ఖర్చుతో పనిచేయవచ్చును.

క్రొత్తమాదిరి.
దక్షిణహిందూదేశమున, మధ్య
పరగణాలలో అనేకవందలు
పనిచేయుచున్నవి.

విడివిడిభాగములు ప్లెబ్బము దొరుకును.
కావలసిన యితరవిషయములను, ధరలను,
య్యక్రిందివారికి వ్రాసి తెలిసికొనుడు.

ఓర్పు అందు కంపెనీ, ఇంజనీయరులు, 9 నె. 2. BOMBAY.

GLASS MERCHANT, MA

గ్యాబీన్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్ల నడుపుటకును, వాటిని శాగుటకును గలగు కుశీలతను నేర్పుటకును మోటారుబండ్ల పట్టు వగు మనో యేదోభాగములు యేదోపనులచేయుకో అని చెడి కోయవలయు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంకముల కెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ షాన్ కల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి నవర్షు మొంటువారివద్దనుండి లై సెన్సు తీసివచ్చి తంపబడును. యందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు ఏప్రిల్ నెల 15తేది నుండి ప్రారంభమగును. క్లాసులో చేరవలిన విద్యార్థులు నూర్సి 31 ర తేదిని గాని అంతకు ముందుగాని ధరభాగము చేసికోవలయును. పాఠ గుర విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు రావొసంగవలయును. ఈ క్రింద నుదహరించువారికి వ్రాసికోవలయును.

(41) గ్యాబీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారు ఇన్స్టిట్యూటు

24 జనరల్ పీటర్సరోడ్డు

మోటారుబండ్ల పోస్టు, మదరాసు.

మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, నడుపునిధానము ను, బోధనాభ్యాసముల గలపడును. ప్రత్యేక గమనిక:- భారతగూరివిద్యార్థులకు ఉచితముగవలయును, భోజనాదీకములు ను ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతివెలప్రథమమున క్లాసుప్రారంభ కునును, తయారైన వైనానికి కిర్యాచేయబడును. స్వల్ప సంఖ్యయే దీనికొనబడును. మేనేజరుగారికి వ్రాసికోవలయును.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

(గంధకర్త:-) గా. హరినర్సోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

తైలినులభము కథలు చదివినట్లు చదువుకొన వచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయ జనును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రు. 2-0-0 అంచెనూలి తేదు. ప్రవేశరుసుము లేదు. సిద్ధముయిన సంచికలు పి. పి. గా పంపుదుము కలయునాదు:- ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము, (27) 145, కాలిఫి, మదరాసు అని వ్రాయును.

నూతన రోముసంహరి బేగంసాహిసోప్ బికరూరి ఉపయోగించుటలన దేహానుందని యే భాగమునందురోముము ను చెడుపులేక శుద్ధముగా నుండును. చర్మము యొక్క స్వభావమైనరంగును కాంతి నిపోగొట్టక చేయు(సోప్) ఇది ఒకటి. వెల 8దిగ్లలు వె టైకి 1-0-0పి.సి. ఖర్చు4ల

ఆర్. వి. సండిల్ అండ్ కంపెని రి, బందరుపిడి, మదరాసు.

శృంగారనైషధము.

ఇయ్యది సంస్కృతమున భట్టహర్షుడను మహాకవి రచించెను. దీనిని తెనుగున కీర్తివాదుడను గొప్పకవి ఆశేష మనీషి హృదయంగమముగా శబ్దము ననుసరించియు నభిప్రాయము గుఱించియు భావములపక్షించియు రసములపొషించి యు నలంకారము భూషించియు నాచిత్యంబాదరించియు ననౌ తిత్వంబుఁ బరిహరించియు మాతృకానుసారమున రచించెను. కాన, మూలమునకంటె రసవంతముగా నున్నది. ఇన్ని మిక్కిలి ప్రాధమ్యముచేత సాధారణముగా పండితులకేకాని సామాన్యుల గోచరముగట కన్పడును. కావున దీనికి చక్కని తేటమాటలతో టీకయు తాత్పర్యమును వ్రాయించి నుండగమైన పటములుచేర్చి అచ్చొత్తించివారము. ఇయ్యది చిన్న వైఖాన మేలైన కాగితములపై ముద్రితమై చక్కని కాలిగోలైందు చేయఁబడియున్నది. దీనివెల రూ. 8-8-0. పృథుతము దీనిని ఏవరోమాసములో కొనువారికి రూ. 2-8-0. కియ్యఁబడును. తపాలా ఖర్చులు పుత్తేకము.

ఆర్. వేంకటేశ్వరు అన్డ్ కో,

అనందా ముద్రాలయాధికారులు, మదరాసు.

ఇశాం! ఇండియామహిమ ఇశాం! ఈ పుస్తకమునందు ఇండియాదేశముయొక్క వివేక విశేషములను అశేకాశ్రయములలోనుండి గ్రహించి యాక్షేపమును గూర్చి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశములో జన్మించిన ప్రతిమనుష్యుడును అవశ్యముగా జడవలయును. ఈపుస్తకమునకు వెలతేదు. తపాలాఖర్చు లేదు. వైద్యశాస్త్ర మంతేకంకో గోవింద్రి, ఆశంకనిగ్రహ కౌవధాలయము, 157 బ్రాడ్వే, 98 మోటురోడు, మదరాసు.

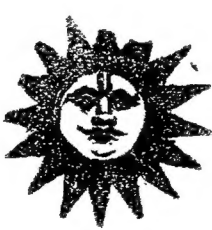
చుండుకు నూనె

వెల సీసా 1-కి 0-6-0.

ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జిల గోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెంట్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగ తెరుగ గలవు. అమృతాంజనం డిఫా మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

వ్యవస్థమున విర్వలము నగు కుంకుమపువ్వు మాత్రమే బోధకును. కొనువారి నూర్వమా ప్పిను గమనింపుడు. కరస్పాండ్లెన్ను మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:- ఎస్. నారాయణ అందు కంపెని, (63) 21, హమ్మంపిడి, బొంబాయి.

Amrutanjani

Best Indian Pain Balm.

వెల స్వల్పము! గుణ మధికము!

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృత

ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0. తలనొప్పులమాన్పును, వాయువుపోట్ల బోగొట్టును, చార్వపునొప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టును, వనమూలికలచే హిందూ దేశ మందు తయారుచేయబడు మంచిమందు. దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు. నువాసన గలిగి యుండును.

అమృతాంజనము అన్ని విధముల గుణమును గలిగియును. ప్రతిఇంట నుండదగిన చవుకయైన వైద్యసహాయము. కంచభావ చీటి చూచికొనిన మోసము గలగదా. రసభస్మము తులము 1-కి రూ 0-10-0 కుంకుమ పువ్వు " " 2-0-0 అమృతాంజనము డిఫా, 7, తంటుకెట్టిపిడి మదరాసు.

త్రికాలదర్శన అద్దము

మీకు భూతభవిష్యద్వర్తమానముల నెరుంగ కోరికగలదేని మీకు వ్రాయండి. త్రికాలఫలము లరయ నిది యొక్కటియే మార్గము. ఈ అద్భుతమునకయి యోగ్యతావత్రిములు మీకు వచ్చి యున్నవి. స్త్రీలు, పురుషులు, బిడ్డలు దీనియందు నమ్మకముగల వారందరు వారి యూహలను, తత్ఫలితములను దెలిసికొనగలరు. దూరదేశముల నున్న మీ బంధువుల స్నేహితుల యోగక్షేమములు, యుద్ధసమాచారములు, వర్తకమున లాభ నష్టములు, వస్తువుల ధరలు, పరితౌఫలితములు, ఉద్యోగము మొదలగు ప్రశ్నలకు మా యద్దము తృప్తికరముగ జవాబు ఇచ్చును.

పెద్ద చక్కని సీమ అద్దము	6	0	0
సీమ అద్దము	2	9	0
సామాన్య అద్దము	2	9	0

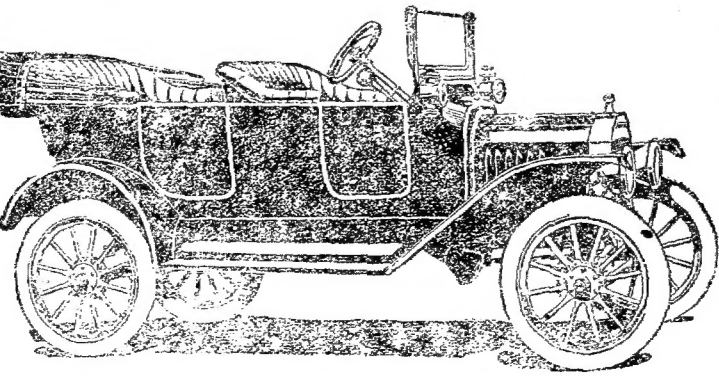
ఈ త్రికాల అంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను. ఆచార్యులు వాగ్భీజీ ఫటల్, కరంపాడ్. ఆనందమూర్తముగా, కైరాతల్లా Ashabhai Vagbhijee Patel, Karamsad. Via Anand Kaira District.

ఫోర్టు టూరింగు మోటారుబండి

5 గురు కూర్పుండుటకు వీలైనది.

పైకప్పు మడుసేనెరు ముందుందు ఎలక్ట్రికుదీపములు, బిగులు, స్పీడ్ మీటరు, కనిముట్లు సహా వెల రు. 2600 లు.

ఈ బండి మళ్ళిముగా కొనవలెను. ఏలన నివ ఇది అంతరించి గూడ నుకలగొందును. ప్రత్యేకము సామగ్రితో ప్రతిబులగు కనివాండ్ల కలన నెరుగ్గు చేయించబడినది. ఈ బండ్లు చాలతేలిక చాలమెక్కిక గలవి కాన దీనికి మహాచుత్తేభుర్చు చాలెక్కినది. ఈవల్లము అన్ని చరీతుచేసి ఈబండ్ల కువయోగించిరి అదొక్కచాల బలమైనదిగాని చాల తేలికైనదిగాన విలసిలెచ్చును. కనంచుండు వాడుచున్న మోటారు

బండ్లలో ఫోర్టుబండ్లు నగపాలకన్న హెచ్చుగా నున్నది. ఈబండ్లకు మీరు వెట్టుబడి వెట్టిసామ్యం తయ సర్దినియోగమే. ఈబండ్లమీద ప్రకంచుం దన్ని దేశముల లోను ప్రయాణము చేయవచ్చును. కాన దీనిని ఇప్పుడే కొనడు. ఈ నె 20 యన తేదీ నాటికి 80 బండ్లు స్తీమ యలలో వచ్చును. విమ్మట ఆకాభంగము కలగకుండ ముండు గనే మాకు వ్రాయుడు.

మామిలాసము:- ఓక్స్ అందు కంపెనీ, మదరాసు.